

IŠEIVIJA IR ARTĖJANTYS RINKIMAI LIETUVOJE

Antanas Dundzila

(Pabaiga)

Stabtelėkime prie antrojo mūsų temos taško, t.y. prie intelektualinio ir dvasinio pasiruošimo rinkimų rezultatams.

Pradedu su teigimu, kad Seimo rinkimuose išeivija daugiau ar mažiau tikisi LDDP pralaimėjimo, t.y., tikisi, kad ši partija nebeteks turėtos daugumos Seime. Bendrai imant, LDDP valdžia mums nepatinka. LDDP narių rankose sukaupia valdžia Lietuvai yra bloga. Aišku, kad šiam mano teigimui yra išimčių, nes, juk žinome, kad 1992 ir 1993 metais net išeivijoje atsirado ir LDDP, ir Algirdo Brazausko kandidatūros rėmėjų. Neklaidžiant išimtyse, išeivijos ir Lietuvos profilis šiandien atrodo kitaip:

Statistiškai gerai pavykusioje 1995 metais "DIRVOS" savaitraščio praveistoje išeivijos apklausoje patyrėme, kad 79% teigė, jog LDDP ir prezidento Brazausko valdžia Lietuvai yra bloga, o 20% sakė, kad ji vidutiniška. Šiai viešai nuomonei neigti neturime kitų lygiaverčių duomenų. Kaip žinia, gaudžia nepasitenkinimo balsai ir Lietuvoje. Kaune leidžiamas "GARSAS" balandžio mėnesį rašė, kad Lietuvą piauna devyni vilkai ir teigė, kad LDDP valdymo pasekmės yra "tragiškai graudžios". Tad sakome atvirai, tvirtu balsu: ir išeivijos didelė dauguma, ir daugelis Lietuvos žmonių artėjančiuose rinkimuose laukia LDDP pralaimėjimo.

Antanas Terleckas VLIKO seime, Baltimorėje 1989 metais šitaip kalbėjo: "Kokia bus Lietuvos valdžia, atgavus Nepriklausomybę? – Bus tokia pati, komunistų". O vyskupas Sigitas Tamkevičius Washingtone 1991 metais Šiluvos atlaidų dienomis teigė maždaug taip: "Lietuva matė du stebuklus – Dievo Motinos pasirodymą Šiluvoje ir 1990 metų Kovo 11-ją. Dabar Lietuvai dar būtinai reikia trečio stebuklo: žmonių atsivertimo. Abiejų žodžiai buvo pranašiški. Jų rimtai nepriėmėme arba jiems neteikėme didesnės reikšmės, nes tuo momentu džiūgavome. Gi po tų žodžių sekė 1992 ir 1993 metų rinkimai, nusivylimas, o krašto valdyme – katastrofa.

Išeivija negirdi arba nesi-

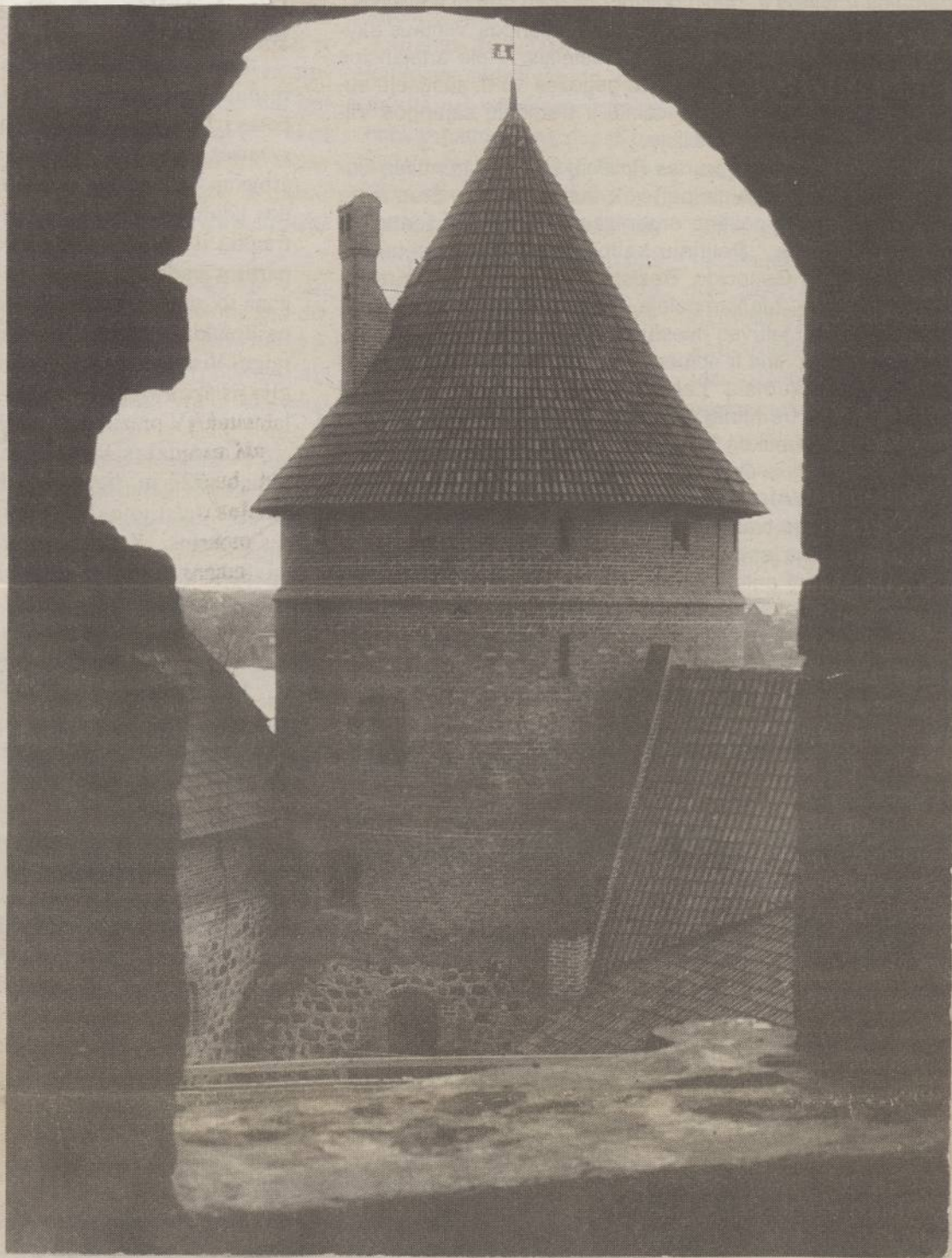
klauso ir kitų rimtų aiškinimų. Pavyzdžiui, paminėtina Vytauto Vardžio paskutinė, 1993 m. Detroite skaityta paskaita "Lietuvos Politinė kultūra ir laiko reikalavimai". V. Vardys kalbėjo apie politinę kultūrą posovietiniais metais, nurodymas, kad Lietuva nusikopijavo sovietines institucijas, nesiskaitymą su Konstitucija bei iškraipytą politinę elgseną.

Man atrodo, kad ir A. Terlecko ir vyskupo S. Tamkevičiaus, ir V. Vardžio žodžiai nusako panašius rūpesčius. Rinkimų teigiami rezultatai šių rūpesčių per dieną nepašalins, tačiau tai jau būtų žingsnis į gerąją pusę.

Su malonumu pastebėsiu, kad yra ir reikšmingų džiugių prošvaisčių. Bronys Raila 1960 metais vieną savo knygą išvalgiai pavadino "Tamsiausia prieš aušrą". Gal ir dabar Lietuvą yra užgulus tamsiausias politinės raidos laikotarpis. Todėl 1995 metais įvykę Savivaldybių rinkimai teikia didelių vilčių, kad jau pasistumta link vyskupo S. Tamkevičiaus minėto trečiojo stebuklo. Jei šių metų Seimo rinkimai parodys, kad einama ta pačia linkme t.y., jei LDDP neteks turimos absoliutinės daugumos, tai bus kitas laimėjimas Lietuvai. Tačiau, jei Seimo rinkimuose LDDP savo daugumą išlaikys ar net padidins, tai teks pradėti galvoti apie labai nemalonią galimybę, kurią galima vadinti pasaulinio mąsto apgavyste.

Žvelgdamas į Lietuvą bei į kitus sovietų jungo atskračiusius kraštus, matydamas tą subyrėjusią blogio imperiją ir tolesnius politinius procesus, stebimus dabartinėje Rusijoje, aš kartais pagalvoju: ar čia nėra talentingai maskuojamos mefistoteliškos apgaulės? Panagrinėkime, kokia ta apgaulė Lietuvoje.

Atgavus Nepriklausomybę, po su Vytauto Landsbergio bėkompromisine laikyse na simbolizuoto interregnumo, Terlecko išpranašauti, bet demokratiškai išrinkti valdovai kraštą sąmoningai smukdo ir tuo būdu stumte stumia žmones šauktis buvusių "geresnių" okupacinio režimo laikų. Juk jau dabar aišku (tik giminės laiškuose išeivijai dar akių nebado), kad paskutiniame tarybinia-

"Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia". V.Poškaus nuotrauka

me dešimtmetyje daugumai žmonių okupuotoje Lietuvoje neteko šalčio kęsti, jie buvo sočiau pavalgę... Taigi dabartinės padėties politinės galimybės yra labai paprastos: LDDP Lietuvai uždės sutarties su Maskva apinasrį, vėl pakeis savo vardą į LKP ar kokia nors kitokią ir teks pripažinti, kad, ten gyvenančių žmonių "laisva" valia bei vadovaujantis LDDP "gerų kaimynų" užsienio politika, Lietuva yra palaidota Maskvos kapinyne. Ant užpakalinių kojų krašte vėl viešai atsisistos rusiško imperializmo komunizmas bei jo kolaborantai. Tokiu būdu bus apgautas pasaulis. Šiurpu, bet kartais atrodo, kad riedama ta linkme...

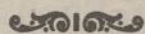
Tenka neišleisti iš akių, kad dabartinėje LDDP valdžios sąrangoje tautos valia ir po šių metų Seimo rinkimų dar gali manipuluoti

Prezidentas. Šiuo metu Brazauskas yra konstituciškai įteisintas LDDP gelbėjimosi ratas banguojančiame Lietuvos vidaus politikos vandenyje. Pavyzdžiui, Prezidentas gali vetuoti Seimo priimtus įstatymus. Jis turi galią amnestuoti sovietinių laikų nusikaltėlius. Brazauskas į vokiečių ir rusų okupacijų nusikaltimus žiūri pro skirtingus akinius. Jis turi galią paleisti Seimą. Čia prisiminkime, kad paskutinių rinkimų metu Lozoraitis buvo priverstas viešai pažadėti, kad, jei jis būtų išrinktas, nepaleistų ekskomunistinės partijos daugumos Seimo! Prezidentas susikompromitavusiems savo partijos kriviams siūlo ambasadorystes ir t.t. Tai vis Konstitucijoje numatytos prezidento teisės! Taigi, bet koks mums suprantamas Seimo rinkimų laimėjimas tegalės būti to laukiamo

politinės kultūros proceso pradžia. Šiandien prezidento populiarumas krašte yra pakilęs, tačiau, sprendžiant iš jo elgesio, tai dar nereiškia, kad juo galima pasitikėti.

Po 1993 metų rinkimų į Washingtoną sugrįžusį Ambasadorių S. Lozoraitį vežiau iš vieno visuomeninio pobūvio. Bičiuliškai dalinantis mintimis jam pastebėjau, kad istoriniai 1993 metų Lietuvos prezidento rinkimai gal lygintini su olimpiada. Gi sakoma, kad olimpiadoje yra svarbiau dalyvauti, negu joje laimėti. Į tai ambasadorius šitaip atsiliepė: "Rinkimai tuo ir skiriasi nuo olimpiadų, nes rinkimuose yra svarbiau laimėti!"

Su šiais žodžiais aš baigiu artėjančius rinkimus Lietuvai yra labai svarbu laimėti!

Prieš 47 metus, t.y. 1949 metų gegužės 21-22 d. įkurta Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga. Vienu iš jos kūrėjų buvo Vytautas Abraitis, neseniai atšventęs savo 80-metį. Sveikiname gerbiamą V. Abraitį, linkime jam kuo geriausios sveikatos ir vilčių išsipildymo

(Apie ALTS sukaktį – kitame numeryje)

Girdėta iš Vilniaus

• **RINKIMAMS RENGIASI IR BUVĘ POLITINIAI KALINIAI.** "Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, kaip ir visi dešinieji, rinkimuose į Seimą tikisi bendros dešiniųjų jėgų pergalės ir tvirtos tų pačių politinių pažiūrų partijų koalicijos", pasakė ELTOS korespondentui šios sąjungos Vilniaus skyriaus tarybos pirmininkas Petras Musteikis. Apie artėjančius rinkimus į Seimą buvo svarstyta gegužės 10 d. sostinėje surengtoje Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Vilniaus apskrities konferencijoje.

1988 metais buvo įkurtas Politinių kalinių ir tremtinių klubas, o po dvejų metų jis pertvarkytas į sąjungą. Šiuo metu 63 skyrius turinti politinė organizacija vienija maždaug 70 tūkstančių narių. Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos iniciatyva įkurti Genocido, Rezistencijos ir tremties muziejai Vilniuje, Kaune, Marijampolėje, Alytuje, Panevėžyje, Palangoje ir kituose Lietuvos miestuose. Sąjungos sutelkta istorikų grupė renka, tiria ir apibendrina medžiagą apie rezistentų veiklą, leidžia žurnalą "Laisvės kovų archyvas", savitraštį "Tremtinys" ir tremtinių bei partizanų atsiminimų knygas. Lietuvos Respublikos Seime – politinių kalinių ir tremtinių "Laisvės" frakcijoje šiuo metu yra keturi nariai.

• **JAV DOVANA LIETUVOS KARIUOMENEI.** JAV Vyriausybė išimties tvarka nutarė dovanoti Lietuvos kariuomenei 103 kariškus lengvuosius visureigius. Žmonių ir krovinų pervežimui skirti automobiliai Lietuvai bus perduoti tiesiai iš uždaromos JAV karinės bazės Vokietijoje. Krašto apsaugos ministerijos Tarptautinių ryšių departamento direktoriaus Rimanto Klepačiaus teigimu, Lietuvos kariuomenės specialistai pakviesti į bazę, jiems suteikta galimybė patiems pasirinkti visureigius.

• **LIETUVA NIEKADA NESTOS Į NVS.** Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas atmetė Rusijos Prezidento Boris Jelcin pasiūlymą Lietuvai prisijungti prie NVS. Apie tai jis pareiškė gegužės 21 d., kalbėdamas per Lietuvos radiją. Rusijos Prezidentas B. Jelcin tokį pasiūlymą pateikė gegužės 20 d. Jis, be to, kalbėjo ir apie galimus susitikimus su Baltijos valstybių vadovais.

A. Brazauskas pasakė, kad tai yra priešrinkiminės kampanijos manevras. Tokių pareiškimų iš Rusijos vadovybės būta ir anksčiau, pavyzdžiui, Lietuvos Prezidentui lankantis su oficialiu vizitu Bulgarijoje. Apie tokį pasiūlymą, pasak A. Brazausko, jam sakė kai kurie Bulgarijos oficialūs pareigūnai.

Ne kartą minėjau, sakė A. Brazauskas, kad mūsų valstybės kryptis yra jungimasis į Europos Sąjungą bei NATO. Tačiau, pabrėžė jis, "nėra jokių abejonių, kad išlieka mūsų bendradarbiavimo prioritetas su kaimyninėmis valstybėmis". Tai pasakytina ir apie gerus kaimyninius santykius su Rusija. "Turime kai kurių problemų, ypač dėl sienos su Kaliningrado sritimi nustatymo, bet tai – išsprendžiami dalykai", – sakė A. Brazauskas.

A. Brazauskas pabrėžė, kad valstybių vadovų susitikimai yra naudingi ir jis pasiruošęs susitikti su B. Jelcin. Tačiau jis kategoriškai atmetė Rusijos oficialiųjų pareigūnų kaltinimus, neva Lietuvoje pažeidžiamos rusakalbių gyventojų teisės. Apie 90 procentų Lietuvoje gyvenančių rusų priėmė Lietuvos pilietybę, sakė jis, ir naudojasi tokiomis pat teisėmis, kaip ir visi kiti Lietuvos piliečiai.

• **LATVIJOS DERYBININKŲ SIŪLYMAS PATIKO LIETUVIAMS.** Latvijos derybininkų pateiktas teritorinių jūros ribų projektas pasirodė esąs priimtinas Lietuvos delegacijai ir gali būti svarstomas toliau.

Pirmadienio vakarą Vilniuje pasibaigusiame vienos dienos susitikime Latvijos derybininkai pasiūlė teritorinių vandenų – dvylikos jūrmilių ruožą nuo krantų apimančio ploto – ribas nustatyti pagal 1982 metų Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją. "Susipažinus su šiuo projektu, paaiškėjo, kad jis yra pakankamai rimtas ir gali būti nagrinėjamas", teigia Lietuvos URM pareigūnai.

Pasak Latvijos diplomatų, remdamiesi JTO konvencija, Lietuvos pareigūnai pageidavo, kad Lietuva galėtų laisvai išeiti į Švedijos ekonominę zoną. Tuo tarpu latvių pareigūnai teigė maną, kad ekonominė ir politinė siena turi eiti viena linija – tada Lietuva negalėtų išeiti į minėtą ekonominę zoną.

Antradienį išplatintame URM Informacijos ir spaudos skyriaus pranešime teigiama, kad "derybos vyko savitarpio supratimo ir geranoriškumo dvasia, tačiau esminis lūžis jose dar neįvyko".

Beje, kol kas nesuderinta ir kito derybininkų susitikimo data. Pasak Lietuvos URM pareigūnų, Latvijos derybininkų vadovas Juris Sinka pirmadienį dar negalėjo pasakyti, kada jo darbotvarkėje atsirastų laiko susitikimui. Konkreti kito derybų etapo data nenustatyta dar ir todėl, kad Latvija rengiasi artėjantiems Prezidento rinkimams. Tačiau tikimasi, kad kitas susitikimas turėtų vykti maždaug po trijų savaičių – pirmąjį birželio dešimtadienį.

• **DOVANA INKSTŲ PERSODINIMO LAUKANTIEMS LIGONIAMS.** Pirmosios procedūros naujuoju tarptautinės firmos "Frezenius" dializės aparatu atliktos Vilniaus universitetinėje Antakalnio ligoninėje. Šis aparatas – tai firmos dovana inkstų persodinimo operacijos laukiantiems ligoniams.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Dole lengvai nepasiduos

Senatorius Bob Dole, respublikonų partijos kandidatas į JAV prezidento vietą, gegužės 15 d. žengė lemtinę žingsnį. Jis paskelbė spaudos konferencijoje, kad pasitraukia iš Senato daugumos partijos vadovo vietos. Nėgana to, nuo birželio 11 d. jis pasitraukia iš senatoriaus pareigų. Visą savo laiką ir energiją jis skirs vienam tikslui – laimėti JAV prezidento vietą.

Kandidatas Bob Dole, gimęs 1923 m. liepos 22 d. Kansas valstijoje, baigė teisės mokslus. Karo metu tarnavo JAV armijoje, Italijos fronte buvo sunkiai sužeistas, nevaldo dešinės rankos. Vedęs, turi suaugusią dukterį. Jo žmona Elizabeth prezidento R. Reagano laikais buvo transporto sekretorė, prezidentaujant J. Bushui – darbo sekretorė.

Paskutinis Harris įstaigos prarastas visuomenės nuomonės tyrimas sako, kad prezidentas Clintonas pralenkia respublikonų kandidatą 25 proc. skirtumu. Gallupo ir CNN televizijos tyrimai tvirtina, kad gegužės mėnesio vidury tik 38% apklaustųjų pasisakė, kad balsuotų už B. Dole, jei rinkimai būtų šiandien. Kiti 58% sakėsi balsuosiant už Clintoną.

Bob Dole Kongrese darbavosi 35 metus, iš jų 27 – Senate. 1971 metais jis vadovavo Nacionaliniam Respublikonų komitetui. Senate nuo 1981 metų vadovavo įtakingam senato finansų komitetui. Buvo viceprezidentinis partijos kandidatas, kai į prezidentus kandidatavo Gerald Ford. Dabar galima laukti rinkimų kampanijos paastrėjimo ir didesnio visuomenės susidomėjimo.

Biznis su Kinija

Prekybos santykiai tarp JAV ir Kinijos gerokai atšalo. Amerika priekaištuoja, kad komunistinė kinų valdžia vis dar laužo žmonių teises, siunčia ginklus, ypač branduolinę medžiagą, į Pakistaną, didina įtampą santykiuose su Taivanu, vagia kultūrinę nuosavybę: muzikos, filmų, kompiuterių gamybos produkciją. Tai kainuoja JAV biznio bendrovėms apie 2.3 milijardus dolerių kasmet. JAV vyriausybė paskelbė nuo birželio 17 d. pakelianti muitą kinų tekstilės gaminiams, telefonų dalims, indams, pirštiniams, virimo puodams, dviračiams, sporto įrankiams. Kinija atsiliepė, paskelbdama panašius aukštus muitus iš Amerikos ateinančioms prekėms.

Kinijos valdžia, stebėtojų manymu, nesirengia paklusti JAV reikalavimams. Tris dienas Kinijoje praleido Europos sąjungos prekybos vadovas Sir Leon Brittan. Jis švelniai kalbėjo apie Kinijos prekybos ir kitų ekonominių ryšių išplėtimą. Po jo vizito Kinijoje svečiavosi Michael Haseltine, Britanijos vicepremjeras su didele biznierių delegacija. Spėliojama, kad kinų valdžia bando izoliuoti JAV, varyti kilti tarp Europos ir Amerikos. Prezidento Clintono vyriausybė jau paskelbė, jog Kinija ir toliau laikoma favoritine prekybos partnere. Valstybės sekretorius paaiškino, kad, nutraukus prekybą su Kinija, šimtai tūkstančių amerikiečių prarastų darbą.

Žinojo, ką daro

Jungtinių Tautų vadovybė savo raporte Saugumo Tarybai tvirtai pareiškė, jog JT stovyklos bombardavimas Libane, Qana mieste, nebuvo Izraelio kariuomenės klaida, o tyčinis puolimas, dėl kurio reikėtų Izraelį nubausti. Tokį pranešimą parengė karinis JT vadovybės patarėjas, olandas generolas Frank van Kappen. Pranešimą piktose debatuose atmetė Izraelis ir JAV. Artilerijos sviediniai JT stovykloje padarė daug žalos. Trylika sviedinių sprogo virš žemės paviršiaus. Jie specialiai skiriami žmonių žudymui.

Ginčas palietė ir Izraelio kariuomenės vadovybę. Karo lauko vadai kaltina žvalgybą. Ši aiškinasi, kad stovykloje buvo teroristų Hezbollah kariai. Jungtinių Tautų atstovas Libane Timor Goksel tvirtino, jog Izraelio armija buvo informuota apie civilius žmones, esančius toje vietovėje. Dieną prieš stovyklos puolimą net Izraelio televizija rodė pabėgėlius civilius toje stovykloje.

Artėjant Izraelio parlamento rinkimams, Izraelio saugumas laukia arabų savižudžių puolimų. Siena su Gazos pakraščiu visiškai uždaryta. Bedarbių Gazoje padaugėjo iki 65%. Palestiniečiai negali parduoti savo auginamų gėlių, nėra kur dėti 2,400 tonų citrinų ir kitų vaisių, pernoko žemuogės. Labai sumažėjo pajamos, gaunamos iš žemės ūkio.

Netvirta valdžia

Indijos parlamento rinkimai nesuteikė daugumos nė vienai didesnių partijų, todėl tenka ieškoti koalicijos partnerių. Indijos prezidentas pavedė sudaryti vyriausybę gana nuosaikiam Hindų nacionalistų veikėjui, 70 metų

amžiaus Atal Vajpayee. Nacionalistams trūksta apie 75 vietų, kad galėtų turėti paprastą daugumą parlamente. Jame yra 545 vietos, o Hindų partija laimėjo 194, net 60 vietų daugiau, negu iki šiol Indiją valdžiusi Kongreso partija. Naujasis premjeras pirmiausia ėmė šnekinti Indijos nepartinius parlamentarus, kurių išrinkta daugiau kaip šimtas.

Suskilo serbai

Bosnijoje vis daugiau aiškėja, kad Amerikos svajonės įsteigti iš kelių priešų vieningą, daugiatautę valstybę nieko neduos. Sunkiai vyksta kroatų ir musulmonų suvienijimas. Net Bosnijos serbai suskilo, kai politinis jų vadovas Karadič atleido iš pareigų Bosnijos serbų premjerą Rajko Kasagič. Šis esąs nuosaikesnis, sukalbamesnis. Jis atsisakė pasitraukti ir paskelbė, kad Bosnijos serbų sostinė bus Banja Luka mieste, kai, tuo tarpu Karadič valdžia veikia iš Pale miestelio. Sakoma, kad Vakarų karinės ir politinės jėgos Bosnijoje palaiko premjerą Kasagič, kartu skelbdamos, jog Karadič yra įtariamas kaip karo nusikaltėlis, kurio laukia pelenyta tarptautinio Hagos tribunolo bausmė. Ši rudenį Bosnijoje organizuojami demokratiniai, laisvi rinkimai, kuriuose balsuos serbai, kroatų ir bosniai musulmonai. Dabar, suskilus Bosnijos serbams, tuos balsavimus bus dar sunkiau surengti.

TRUMPAI

• Gegužės 16 d. rusų kraštutinių nacionalistų partijos vadas V. Žirinovskis pasiūlė prezidentui B. Jelcinui sutelkti plačią įvairių politinių partijų koaliciją ir sudaryti įvairių partijų remiamą vyriausybę. Priešingu atveju vyriausybę sudarys rinkimus laimėję komunistai. Kils smurtas ir kraujo liejimas. Žirinovskis pasakė, kad Jelcinas neturi šansų nugalėti komunistų vadą G. Žuganovą.

• Amerikos žydų komitetas nutraukė ryšius su Amerikos Lenkų Kongresu dėl jo pirmininko antisemitinių pareiškimų. Lenkų kongreso pirmininkas Edward Moskal savo laiške Lenkijos prezidentui A. Kwasniewskiui priekaištavo, kad Lenkijos valdžia "per daug pasiduoda žydų reikalavimams". Žodžiai "per daug" skamba kaip senoviškas antisemitizmas, sakoma žydų pareiškimė.

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

INTRIGŲ KAINA

Gražiajame mūsų Tautos ir valstybės himne primename: "Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia". Iš tikrųjų Lietuvos praeityje būta nemaža tikro didvyriškumo, padėjusio tautai išlikti pačiais tragiškiausiais momentais. Būta tikro susitelkimo, nuoširdžios vienybės. Bet būta ir labai didelių klaidų, kurių pasekmės Lietuvai buvo itin skaudžios. Ne kartą prarasti didžiuliai etninių žemių plotai, ne kartą svetimųjų priepaudoje atsidurdavo lietuvių tautos dalys. Net valstybingumas kelis kartus buvo prarastas. Kai ji po ilgų nelaisvės metų ir labai sunkios kovos pavykdavo atstatyti, išaiškėdavo tiesiog neišmatuojamai dideli nuostoliai.

Kaip dažnai lengvai ištariame: "Iš klaidų mokomės". Ar tikrai? Kodėl jas tada vis kartoja? Kodėl iš praeities ne stiprybės ir didvyriškumo semiamės, bet vis susižavime tuščiagarbiškumu, išskirtiniu savo asmenybės, tikrų ir tariamų nuopelnų demonstravimu? Jau tiek nelaimių mums atnešė ir tebeneša intrigos, kuriomis siekiama save iškelti, o kitus sunaikinti ar bent pažeminti! Jau tiek kraujo pralieta kovoje ne su tikrais, o su tariamais priešais. Ir vis negana.

Buvo karalius Mindaugas, bet jį nužudė "savieji". Buvo didysis kunigaikštis Kęstutis, bet jį pasmaugė ne kryžiuočiai. Buvo Vytautas, Didžiojo ir šiandien tebevaadinamas, net kitataučių už drąsą ir išmintį šlovinamas. Bet Lietuvos valstybės karaliaus karūnos jis nesulaukė ne tik dėl lenkų pavyduolių klastos. Buvo Lietuvos bajorų, paniekinusių patį brangiausią turtą – gimtąją kalbą. Turėjome seimelius su niekaip nepabaigiama erzelyne – didžiausia demokratijos karikatūra.

Palikime ramybėje istoriją. Šiandien Lietuva vėl stovi didžiulio pavojaus akivaizdoje. **Tai valstybės galutinio sunaikinimo, tautos pagrindinės dalies, gyve-**

nančios savo protėvių žemėje, žuvimo pavojus. Ir prie tokios lemtingos, gal net paskutinės ribos atvedė ne tik išorinės aplinkybės. Ne tik nematytas energijos kainų šuolis sužlugdė tautos ūkį.

Ne karo metas, o žmonės Lietuvoje dešimtimis žūva kasdien ir kasnakt. Juos papjauna, akmenimis ištaško smegenis, nušauna prie savo namų, pasmaugia arba suluošina dėl kelių varganų litų. Ne karo metas, bet stovi gamyklos, darbo neturi dešimtys tūkstančių žmonių. Neteik vilties, žmonės patys pasitraukia iš gyvenimo. Ne karo metas, bet vaikų tuntai valkatauja. Pasidėję skardinę ar kepurę ant žemės, prašo išmaldos. Ne karo metas, o Lietuva, lyg kokia luoša elgeta, kreipiasi į šalpos organizacijas, prašydama pagalbos vaikų maitinimui. Lietuva – žemės ūkio kraštas – pritrūko maisto! Visa tai atsitiko per kelis metus, praėjusius nuo vieno iš pačių didžiausių šių laikų istorijos stebuklų – nuo lietuvių tautos išsivadavimo iš sovietinės okupacijos.

Istorija kartojasi pačiu primityviausiu būdu. Sužlugdžius tautos ūkį, pakertamas žmonių pasitikėjimas pačia Lietuvos laisvės idėja: "Matai, kokie mes esame, silpnučiai, kaip nieko patys nesugebame. Neturime naftos, geležies, medvilnės... Kuo greičiau atgal į narvą".

O buvęs "šeimininkas", prasitrynęs pagiriotas akis, jau siūlo: "Stokite į NVS". Ach, kaip gražiai skamba: "Nepriklausomų valstybių sandrauga".

Aha, dar spyriojates? Nieko, mes jums keletą provokacijų, keletą garsių notų. Tarpvalstybinėse vilko ir avies "derybose" jūsų valstybės gabalą nurėšime. Mūsų parankiniai jau atstatė sockompartiją, turite "gegužės pirmąją", turėsite ir "spalines".

Ar susitelks šviesiausieji tautos protai mirtino pavojaus akivaizdoje?

Ne tik Lietuvos žmonės, bet ir mes matome, kad valstybės vežimas nuosekliai ir pastoviai į bedugnę yra stumiamas. Jau beveik ant bedugnės krašto stovi. Jeigu laiku nebus sulaikyta, ištiks katastrofa. Nors ir dabar ekonomika jau yra katastrofiškoje būklėje.

Nereikia diskusijų vesti ar su žiburiu ieškoti, kas dėl to yra kaltas! Pagal jūreivystės įstatymus ir praktiką laivo kapitonas yra atsakingas, kas su laivu įvyksta, nors tuo metu jis ir miegotų. Taip pat ir už valstybės likimą yra atsakingas tas, kuris prie vairo stovi. Ateina lėmiamoji valanda – rinkimai, kurie nusi-kaltusius nuo valdžios lovio turėtų pašalinti. Jeigu tai neįvyks, tai Lietuva NATO narystę, kaip savo ausis tematys, nes niekas sugedusio obuolio į gerų obuolių pintinę nedės!

Jeigu taip įvyktų, tai užsienių investicijos ir paskolos sustotų, nes niekas nerizikuos į kiaurą maišą pilti. Be to, Lietuva paskolų ribą jau yra beveik pasiekusi. Lietuvos vardu ir su vyriausybės garantija suteikta užsienio paskolų už 1,429,05 milijonus dolerių. Tačiau net 52.9% tokių paskolų nebuvo ratifi-

LIETUVOS ŽLUGDYMA
REIKIA SUSTABDYTI (1)

Juozas Žygas

kuota Seime. Paskolos buvo dalijamos be užstatų, nereikalaujant audito išvadų, o jas gavusieji bei komerciniai bankai naudojo ne pagal paskirtį. Ne tik bankų pinigų iššvaistė ar išvogė, tai dabar panašiai ir su užsienio paskolomis elgiasi. Tuoju bus beveik pusantro milijardo dolerių paskolų iššvaistytą, tačiau beveik nieko dar nepadarėta.

Iš tolo žiūrint atrodo, kad valdžia elgiasi lyg išprotėjęs ūkininkas, kuris savo ūkį užstatęs, iš karčiamos išeiti nenori. Ir jam visai nesvarbu, kad namuose vaikai valgyti neturi. Esant tokiai padėčiai manyčiau, kad savo fondus ir archyvus dar nereikėtų skubėti išdalinti, nes pas mus kol kas yra saugesnės sąlygos juos išlaikyti. Dar ne laikas dokumentus, liečiančius sovietinę okupaciją, į nepatikimas rankas atiduoti. Kuomet žmonės į valdžią išsirinko tuos, kurie "praktiką turėjo", tai šie beveik visus elgetomis pavertė. Valstybės įvaizdžiu elgeta tapo. Kaip kitaip į Lietuvą kiti žiūrėti gali, kuomet, pradedant prezidentu, ministrai ir kiti pareigūnai po užsienius važinėja ne prekybos reikalais, bet

paskolų ieškodami. Atrodo, kad visi vaikų mentalitetą teturi, nes rankas atkišę tarp "dėdžių" vaikšto.

Liūdno atminties A. Šleževičius žmonėms dūmus į akis pūtė, kiekviena proga kalbėdamas, kad padėtis jau stabilizavosi. Stabilizavosi tik skurdas, tapdamas pastoviu gyvenimo palydovu. Skurdas yra įstatymiškai legalizuotas. Įstatymai, apimantieji prekybos, mažų įmonių ir mokesčių reguliavimą, yra ne tik nevykę bet ir rašyti tų, kurie turėjo tikslą nešvarius pinigus įslaptinti ir iš jų daug uždirbti. Kiekvienam dirbančiam asmeniui, uždirbančiam per mėnesį 500-600 Lt, yra maždaug trečdalis atskaitoma įvairiems mokesčiams ir mokėjimams. Reiškia, uždirbančiam į metus 6000-7200 Lt yra išskaitoma 2000-2400 Lt.

Paimkime pavyzdžiu A. Šleževičių (panašų į jį yra daugiau), prieš bankų krizę turėjusį Lietuvos bankuose virš 300,000 Lt, už kuriuos gaudavo 30 % palūkanų. Tai išeitų 90,000 Lt metinių palūkanų. Už jas jokių mokesčių nereikėjo mokėti. Kuomet reikalai yra taip susiklostę, kaip galima apie teisinę valstybę kalbėti!

Iš visur apie viską

• Pasaulio bankas suteikė 10 mln. dolerių paskolą Kinijai, kuri pradėjo vykdyti programą prieš AIDS ligos plitimą. Kinijoje jau yra apie 3,000 AIDS liga sergančių asmenų.

• Opozicija Argentinoje kritikuoja krašto apsaugos ministrą, kad jis leidęs parduoti Argentinos ginklus Kroatijai ir Ekvadorui. Vykstant karo veiksmams tarp Ekvadoro ir Peru, Argentina buvo paskelbusi neutralumą.

• Vokietijoje apie 50,000 miestų darbininkų surengė vienos dienos išpėjimą streiką, protestuodami prieš vyriausybės taupymo programą.

• Gegužės 16 Dominikos respublikoje vyko prezidento rinkimai. Rinkėjai atidavė

(tęsinys iš 2-ojo puslapio) balsus už jaunesnius kandidatus. Dabartinis prezidentas Balaguer yra 89 metų ir jau nebegalėjo kandidatuoti. Jo senas konkurentas Juan Bosch, 86 metų, serga.

• Pietų Afrikai priėmus naująją konstituciją, baltųjų politinė Tautinė partija, vadovaujama de Klerk, pasitraukė iš Tautinės vienybės vyriausybės ir tapo įprasta opozicine partija.

• Irakas ir Jungtinės Tautos baigė derybas dėl leidimo Irakui parduoti savo naftą. Už gautas lėšas Irakas gaus leidimą pirkti maisto produktus ir vaistus. Sutartį dar turi patvirtinti Irako prezidentas Saddam Hussein.

• Vokietijoje, rytinės

Brandenburgo provincijos gyventojai referendumu atmetė vyriausybės pasiūlymą sujungti tą provinciją su Berlyno miestu.

• Šiaurinėje Italijoje populiari politinė partija Šiaurės Lyga paskelbė tos partijos vado Umberto Bossi planą atskirti šiaurę nuo likusios Italijos. Jis pavadino atsiskyrimo reikalaujančią teritoriją "Padanija". Tai būtų 26 milijonus gyventojų turinti valstybė su pramonės miestais: Milanu, Turinu, Genuja, Venecija ir kt. Visuminis gamybinis produktas vienam gyventojui būtų 20,573 dol., kai likusioje Italijoje jis siekia 14,308 dol. žmogui. Mes jau esame susiskaldę, pasakė Bossi, tik dabar "mums" tenka "juos" išlaikyti.

PASKIRTOS DR. KAZIO GRINIAUS
FONDO ŽURNALISTINĖS PREMIJOS

Dr. Kazio Griniaus fondas, įvertindamas **Antano Kučio** ilgametį žurnalistinį darbą ir nenuilstamą varpininkų filisterių draugijos leidžiamo "VARPO" redagavimą, iškeliant ir išlaikant varpininkų tradicijas, idėjas bei siekius, nutarė:

skirti jam simbolinį

1000 dolerių priedą.

apie šį nutarimą paskelbti lietuvių visuomenei.

Dr. Kazio Griniaus fondas, įvertindamas **Jono Dugėlos** ilgametį žurnalistinį darbą, iškeliant lietuvių tautos laisvės, nepriklausomybės, demokratijos, humanizmo bei kultūros siekius ir

laimėjimus, nutarė:

skirti jam simbolinį 1000 dolerių priedą.

apie šį nutarimą paskelbti lietuvių visuomenei.

**Mečislovas
MACKEVIČIUS
Fondo pirmininkas**

Čikaga, 1996 m. gegužės 8 d

T Ė V Y N Ė S P A D A N G Ė J E

JAUNŲJŲ TAUTININKŲ DARBAI

Gintaras Binkauskas

Spausdiname Dr. Leonui Kriaučeliūnui maloniai sutikus

Sveikinimai iš Lietuvos. Nuoširdžiai dėkojame Jums ir Jūsų vardu visiems Amerikos lietuviams už mūsų palaikymą. Mes labai džiaugėmės sužinoję, kad ir Kanadoje yra mus remiančių bendraminčių. Tautinis judėjimas ten toli, už Atlanto, gyvuoja. Linkime Jums kuo geriau-

spręsti socialinius ir ekonominius klausimus mūsų valstybėje. G.Binkauskas nagrinėjo demografinius pokyčius, aptarė galimybes apsirūpinti būstu.

Seminare kalbėjome, kad iškreipti ekonominiai santykiai, nedarbo grėsmė, smukęs pragyvenimo lygis labiausiai apsunkino jaunos šeimos gyvenimą, ardydamas senąsias tradicijas. Ne

Seminare mes ne tik skaičiavome savo bėdas, bet ir tarėmes, kaip jas spręsti: kaip mažinti nedarbą, kelti profesinę kvalifikaciją, giliau susipažinti su kitų ekonominių, buitinių, psichologinių, vaikų auklėjimo, pagyvenusių ir luošų žmonių problemų sprendimo būdais.

Balandžio 27-ąją organizavome medelių sodinimo talką Raseinių miškų urėdi-

Seminaro "Jauna šeima" dalyviai Molėtuose

sios sveikatos ir sėkmės Jūsų darbuose.

Norime papasakoti apie savo veiklą. Mes stengiamės platinti tautines idėjas tarp Lietuvos jaunimo. Jaunųjų tautininkų santalka (JTS) organizavo pasitarimą su Vilniaus aukštųjų mokyklų studentijos atstovais. Jame išdėstėme Lietuvių tautininkų sąjungos pasiūlymus, kaip tobulinti aukštojo mokslo finansavimą, teikti kreditus studentams.

Balandžio 20 d. Molėtuose surengėme seminarą

kiekvienas tokioje situacijoje ryžtasi kurti šeimą, daugelis vis atidėlioja savo sprendimą. Gyventojų mirtingumas pralenkė gimstamumą. Didelė ar net vidutinio dydžio šeima tampa nepopuliari. Plinta mažavaikės ar net bevaikės šeimos modelis, daugėja nepilnų šeimų. Šie skaudūs pokyčiai labai atsilieps Lietuvai ateityje. Pagrindinė gimstamumo reguliavimo priemonė tebėra abortai. Gimsta daug neišnešiotų, luošų vaikų, gana daug kūdikių miršta.

jos Žaiginio girininkijoje. Iš visos Lietuvos susirinkę jaunieji tautininkai pasodino daugiau kaip 3 hektarus miško. Buvo pasodinta apie 10 tūkstančių eglaičių. Pasiėmusios talkos, surengėme vakaronę. Buvome pakvietę Pavilnio lietuviškosios mokyklos etnografinį ansambliuką, dainavome ir šokome. Beje, tokios talkos šiemet neorganizavo nė viena politinė partija.

P.S. Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos valdyba nuoširdžiai prašo paremti Lietuvos Jaunųjų tautininkų santalkos pastangas bei darbus. Aukos prašome siųsti sąjungos izdininkui O.Kremeriui, 1005 Sherwood Dr. La Grange Pk. IL 60525. Gautas aukos su aukotojų pavardėmis ir adresais bus tuoj pat persiųstos į Lietuvą. Už aukas iš anksto dėkojame.

Aukojusių pavardes skelbsime ir spaudoje.

Dr. Leonas KRIAUČELIŪNAS

Atgaiviname senąsias tautines tradicijas. Jaunieji tautininkai sodina eglaites Raseinių rajone

"Jauna šeima". Dalyvauti jame pakvietėme ir Molėtų jaunimą. Mums aktyviai talkino Molėtų meras – tautininkas Virgilijus Šironas.

Seminare A.Preidytė skaitė pranešimą "Senovinė ir dabartinė šeima", Ž. Burneika – "Valstybės parama jaunoms šeimoms", V.Šironas – "Bedarbystė ir girtuokliavimas – opiausios jaunos šeimos bėdos". Socialinių mokslų daktarė M.Rastenytė kalbėjo apie tai, kaip Lietuvių tautininkų sąjunga siūlo

Jaunieji tautininkai su Raseinių rajono miškininkais, pasibaigus medelių sodinimo talkai

AR BUS ĮTEISINTAS SUTARČIŲ LAUŽYMAS?

Prof. Vytautas Landsbergis

Konferencijoje, kuri šiuo metu vyksta Vienoje, Rusija vėl mėgina gauti Vakarų šalių nuolaidų, kad galėtų sutelkti ir išlaikyti Baltijos bei Kaukazo kryptimis daugiau kariuomenės, negu numato tarptautinė sutartis dėl įprastinės ginkluotės mažinimo. Iš tikrųjų Rusija jau sulaužė šią sutartį ir dabar siekia ją pakeisti – pritaikyti prie sulaužymo. Tai reikštų jos paskatinimą ir toliau taip elgtis – nevykdyti tarptautinių įsipareigojimų, įteisinti jų nevykdymą kaip "privilegiuoto partnerio" elgesio normą.

Baltijos valstybėms svarbu ir šių pastangų politinis pagrindimas. Pranešama (Reuter), jog Rusijos diplomatai nusiskundžia dėl strateginių teritorinių "netekčių" Baltijos regione. Kitaip ta-

riant, pasitraukimas iš Stalino okupuotų Baltijos valstybių, teisingumo atkūrimas ir santykių su kaimynais normalizavimas vertinamas neigiamai. Čia verta priminti, jog 1990 m. lapkričio 9 d. Baltijos Valstybių Taryba perspėjo įprastinės ginkluotės Europoje sutarties dalyves: SSRS negali tartis dėl jokių savo kariuomenės kiekių Baltijos regione – Estijoje, Latvijos ir Lietuvoje, nes neturi ten jokių suverenų teisių: kitu atveju šios trys valstybės turi būti minimos Sutartyje kaip jos dalyvės ir garantės. To nebuvo padaryta. Bet Rusija teisingai pasielgė 1992-1994 m. taikingai išvesdama kariuomenę. Todėl dabar keista būtų skųstis savo strategijos taikingumu ir teisingą žingsnį apgailestauti.

ŠVIETIMO RŪPESČIAI AR ŠALČIOS KRAŠTAS - LENKIJA?

Lietuvių tautininkų sąjungos Seimo frakcija neseniai vėl kreipėsi į Švietimo ir mokslo ministrą V.Domarką, išreikšdama savo susirūpinimą dėl švietimo problemų pietrytinėje Lietuvos dalyje. Nežiūrint daugkartinių užklausimų ir paraginimų, nėra jokių akivaizdžių teigiamų pokyčių, kad šio krašto gyventojams ir jų vaikams būtų sudarytos normalios sąlygos mokytis valstybine kalba. Priešingai, vis dažniau išryškėja, kad šių rajonų švietimo sistemos vadovai atvirai ignoruoja valstybės įstatymus ir net Lietuvos Konstituciją. Spaudoje jau buvo aprašyta, kad Šalčininkų rajono švietimo skyriaus vedėjas P.Jankovskis, lankydamasis Lenkijoje, Baltstogės vaivadijoje skelbė, kad "Šalčios kraštas buvo ir bus Lenkija".

Susitikime su Seimo nariais, Dieveniškų mieste-

lio gyventojai nusiskundė, kad į Dieveniškės atsikėlusiams gyventi mokytojams neišmokama jiems priklausanti pašalpa. Du mokytojai šios pašalpos laukia jau keturi metai, kiti trys - du metai. Mokytojai teiraujasi, kada gi pagaliau jiems priklausanti pašalpa bus išmokėtos. Jie baiminasi, ar pašalpoms skirti pinigai nebuvo panaudoti kitiems tikslams. Dieveniškų miestelyje yra laisvų butų, kuriuos mokytojai galėtų nusipirkti, jeigu gautų lengvatinių kreditų.

Tautininkų frakcijos nariai klausia, kaip Ministras vertina antivalstybinius Šalčininkų švietimo skyriaus vedėjo P.Jankovskio pareiškimus, kada bus imtasi konkrečių žingsnių padėčiai pietrytinėje Lietuvos dalyje taisyti.

AR TIKRAI NEREIKALINGOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO PATAISOS?

Šią savaitę "Dirva" gavo Lietuvių katalikų moterų sąjungos atstovės spaudai Egilės Černiauskaitės parengtą pranešimą "Į modernią visuomenę", skirtą švietimo problemoms. Pranešama, kad gegužės 14 d. įvyko šios organizacijos atstovų susitikimas su atsakingais Švietimo ir mokslo ministerijos vadovais. Jame pasisakiusi LKMS vicepirmininkė Elena

Žaidienė nurodė, kad beveik tradiciniu tapo rūpestis dėl švietimo įstatymo pataisų, "liečiančių dorinio ugdymo, tikybos ir etikos dėstymą".

Ar iš tikrųjų siūlomos įstatymo pataisos yra tokios "pragaištingos", tik ir besikėsinančios vėl išvartyti dorinį ugdymą iš mokyklos? Ar ten nėra nagrinėjami visai kiti klausimai?

(Bus daugiau)

AMERIKOS LIETUVIŲ NAUJIENOS

IŠEIVIJOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS CENTRO VALDYBOS POSĖDIS

Lietuvos Šaulių Sąjungos Išeivijoje centro valdybos posėdis įvyko gegužės 4 d. vado Mykolo Abariaus namuose, Livonia, MI. Dalyvavo 12 centro valdybos narių iš Chicagos, Toronto ir Detroito.

Susikaupimo minute buvo pagerbtas a.a. Vincas Tamošiūnas, kuris mirė Lietuvoje 1995 m. gruodžio 14 d. Praeitų metų protokolą perskaitė spaudos informacijos vadovė Regina Juškaitė. Vadas Mykolas Abarius sveikino visus už nuosirdų darbą ir dalyvavimą posėdyje. 1995 metais vadas daug keliavo: dalyvavo Trakų rinktinės 25-ųjų metinių minėjime, Vilniaus rinktinės suvažiavime, susitiko su Lietuvos Šaulių Sąjungos vadovais, dalyvavo kartu su Klaipėdos rinktine specialaus paminklo pašventinime. Jis žada vykti į Lietuvą ir šią vasarą. Vadas perskaitė laišką, gautą iš Stasio Ignatavičiaus, LŠS vado pavaduotojo, kuris rašė apie LŠS galimybę įsijungti į Krašto apsaugos ministerijos sistemą.

Pasisakė vado pavaduo-

tojai Juozas Mikulis ir Jonas Šostakas. Išdininkas Šarūnas Mingėla pranešė apie izdo būklę. Garbės šaulė Stefanija Kaunelienė pranešė, kad gavo laišką iš Lietuvos. Vienas gautas iš vado pavaduotojo Stasio Ignatavičiaus, kuris prašė LŠS archyvu atsiųsti šaulių veiklos nuotraukų ir "Kario" žurnalo komplektų. Antras laiškas gautas iš a.a. V. Tamošiūno giminių, kuriame jie pareiškė gilią padėką St. Butkaus kuopai už suruoštą velionio pagerbimą. Jūrų šaulių vadas Edvardas Vengianskas pranešė, kad jūrų šauliai turi 4 dalinius, 4 kuopas ir 1 rinktinę. Jie dalyvauja įvairiuose minėjimuose ir renginiuose. Ūkio tiekimo vadas Juozas Kinčius pranešė, kad turi įvairių knygų ir žemėlapių, kurie bus nusiųsti Lietuvos Šaulių sąjungai. Sporto vadovas Balys Savickas pranešė, kad vyks įvairios šaudymo varžybos.

Nutarta, kad 1997 metais LŠSI visuotinis dalinių suvažiavimas įvyks Chicagoje balandžio 11 d.

Regina JUŠKAITĖ

BALFO 76-OJO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

BALFo 76-to skyriaus metinis narių susirinkimas įvyko balandžio 28 d., Šv. Antano parapijos salėje. Susirinkimą pravedė skyriaus pirmininkas kunigas Alfonsas Babonas. Perskaičius mirusių narių sąrašą, minutės susikaupimu buvo prisiminti ir pagerbti amžinybėn išėję nariai. Susirinkime dalyvavo daugiau kaip 60 asmenų: nariai ir svečiai. 1995 metais įstojo 6 nauji nariai, tačiau 12 narių mirė. Buvo išklauti valdybos pranešimai. Sekretorius-izdininkas Vladas Staškus perskaitė izdo pranešimą.

Buvo gautas padėkos laiškas iš arkivyskupo metropolito Audrio Bačkio už 25,000 dol. auką "Betanijos" labdaros valgyklai. Per 1995 metus gauta 18 padėkos laiškų iš Lietuvos už moralinę pagalbą ir aukas.

Revizijos komisijos pirmininkė Eugenija Bulotienė padėkojo finansų sekretoriui Česui Šadeikai ir sekretoriui-izdininkui Vladui Staškui už sąžiningą ūkinių knygų tvarkymą.

Vyko valdybos rinkimai. Visi valdybos nariai sutiko pasilikti tose pačiose pareigose. 1997 metams valdyba buvo patvirtinta ilgaus ploičiais. Ją sudaro: pirmininkas – kunigas Alfonsas Babo-

nas, vicepirmininkai – Lidija Mingelienė ir Stasys, sekretorius-izdininkas – Vladas Staškus, finansų sekretorius – Česys Šadeika, renginių vadovė – Ona Šadeikienė, narė – Regina Juškaitė. Revizijos komisiją sudaro pirmininkė – Eugenija Bulotienė, nariai – Ona Pusdešienė ir Antanina Leparskienė. Buvo nutarta surengti gegužinę Šv. Antano patalpose rudenį.

Sergančiai Centro valdybos pirmininkei Marijai Rudienei visų valdybos ir susirinkimo dalyvių vardu buvo pasiūsta sveikinimo kortelė.

Regina JUŠKAITĖ

Skaitytojų laiškai

RINKIMAI...

Artėja Lietuvos Seimo rinkimai. Mano pasiūlymai:

1. Jau dabar reikia visais būdais aiškinti rinkimų tvarką ir kviesti žmones prie balsavimo, nes kiekvienas balsas yra reikalingas. Kas neina balsuoti, tas kenkia atstovų išrinkimui.

2. Būtu geriau balsuoti už pavienius asmenis, jei jie žmonių remiami. Mūsų išeivijos balsai yra labai reikalingi. Verta pagalvoti, kurios partijos turi šviesių ir gabių kandidatų. Atlikime pareigą.

Balys BRAZDŽIONIS

MARIJAI REMIENEI – POPIEŽIAUS MEDALIS

1996 m. balandžio mėn. 27 d. per Popiežiaus įgaliotinę Jungtinėse Valstijose – nunciatūrą Washingtono atėjo Popiežiaus Jono Pauliaus II "Pro Ecclesia et Pontifice" (Už Bažnyčią ir Popiežių) medalis Marijai Bareikaitei –Remienei.

Šis medalis išreiškia Marijos Remienės asmens pagerbimą ir jos krikščioniškos veiklos įvertinimą. Tai paties Popiežiaus padėkos ženklas. Marija Remienė ypatingai sumaniai ir ištvermingai vadovauja daugeliui lietuviškų katalikiškų organizacijų.

Kiek anksčiau Marija Remienė gavo Šv. Tėvo palaiminimą su asmenišką parašu. Visi tos rūšies dokumentai pasilieka visiems laikams Vatikano archyvuose. Istorikai gali jais naudotis tik po šimto metų.

Medalis M. Remienei bus įteiktas vėliau. O dabar, gavę tą linksmą žinią, linkime Marijai Remienei gausios

Dievo palaimos, geros sveikatos ir su įprastu uolumu darbuotis dėl Dievo didesnės garbės ir dėl mūsų Tėvynės

šviesesnės ateities.

J. ŽYGAS

"Dirvos" apžvalgininkas

NAUJOS KNYGOS "LIETUVIŲ TAUTOS SOVIETINIS NAIKINIMAS 1940 – 1958 METAIS"

Knygos autorius – Arvydas Anušauskas. Redaktorė Rima Mekaitė, dailininkas Romas Dubonis, techninė redaktorė Reda Surgailytė. Išleido leidykla "Mintis", Vilniuje, 1996 m. Tiražas – 2000 egz. Knyga išleista Lietuvių Tautinio kultūros fondo lėšomis.

Tai plačios apimties, beveik 500 puslapių mokslinis – istorinis veikalas. Jame

pateikti 2 spalvoti žemėlapiai, 50 nuotraukų ir daugelio idomiausių dokumentų faksimilės. Ši knyga skiriama visiems, norintiems geriau pažinti vieną tragiškiausių Lietuvos istorijos laikotarpių. Knygoje pateikti faktai ir liudijimai yra pagrįsti Lietuvos ir Rusijos archyvuose atrastais iki šiol buvusiais nežinomais genocido organizatorių ir vykdytojų

dokumentais. Knygos autorius parodo, kad lietuvių tautos genocidas nesibaigė su Stalino mirtimi, o tęsėsi iki pat 1958 metų.

Knygos kaina – 15 dol., su persiuntimu – 17 dol. Ją galite įsigyti Lietuvių Tautinės kultūros fonde: 1005 Sherwood Dr., La Grange Park, IL, 60526.

LB CLEVELAND'O APYLINKĖS VALDYBA

Išrinkta LB Cleveland'o apylinkės valdyba. Iš kairės: pirm. R.Šilkaitis, izd. V.Šilėnas, ex-oficio T.Kalvaitienė, ko-pirm. dr.V.Stankus, nariai jaunimo reikalams A. Gudėnas ir A.Bublytė, sekretorius dr. D.Degesys, ko-pirm. A.Stungienė, narė švietimo ir kultūros reikalams B.Vedegienė. Nuotraukoje trūksta vicepirm. D.Puškorienės ir S.Šukienės. (Apie valdybos narių pasiskirstymą pareigomis pranešė dr.V.Stankus, pristatęs šią nuotrauką)

RUOŠIAMĖS JUBILIEJINEI TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTEI X LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS PRISIMINIMAI

X Lietuvių tautinių šokių šventės Organizacinis komitetas jubiliejinės šventės proga pradeda platinti jos prisiminimui skirtus suvenyrus. Šiuos suvenyrus galima užsisakyti, iš anksto užpildžius ir atsiuntus į šventės būstinę čia išspausdintą atkarpą. Žinoma, juos bus galima įsigyti šventės mugėje bei kituose renginiuose, tačiau tada jų kaina bus didesnė. Todėl norėdami suvenyrus įsigyti pigiau, atsiųskite užsakymus iki birželio 1 d.

SUVENYRŲ UŽSAKymo ANKETA

____Guzikėliai/"Buttons (spalvotas logo) = po \$1.00
____Kepuraitės/"Baseboll caps" (geltonos su juodu logo) = \$8.00

____Krepšėliai/"Tote bags" (lininiai su spalvotu logo)=\$11.00

____Krepšėliai/"Fanny packs" (geltoni su juodu logo)=\$9.00

____Sortiniai buteliukai/"Sports bottles" (spalvotas logo) = \$6.00

MARŠKINĖLIAI/"T-SHIRTS" (balti su spalvotu logo):

____Small=\$12.00 ____XX-Large=\$15.00

____Large=\$12.00 ____XXX-Large=\$15.00

____X-Large

"LIMITED EDITION" MARŠKINĖLIAI (balti su visų dešimties švenčių spalvotais logo):

____X-Large=\$25.00 ____XX-Large=\$30.00

Persiuntimas: \$.75 už kiekvieną užsąkytą suvenyrą.

Vardas ir pavardė _____

Adresas _____

Telefonas (____) _____ Iš viso siunčiu: \$ _____

Čekius rašyti: X LITHUANIAN FOLK DANCE FESTIVAL

Siųsti: 2715 West 71st Street, Chicago, IL 60629

X LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS DALYVIŲ, APSISTOJUSIŲ HYATT, DĖMESIUI

X Lietuvių Tautinių Šokių šventės organizacinis komitetas mielai nuveš šventės dalyvius, apsistojusius Hyatt Regency O'Hare viešbutyje, į susipažinimo vakarą (liepos 5 d., Navy Pier) ir į šventę (liepos 6 d., Rosemont Horizont). Tačiau, norint užsąkyti pakankamai autobusų, reikia iš anksto žinoti, kiek atsisiras norinčių šia transporto priemone pasinaudoti. Todėl vietas autobuse reikia užsąkyti iš anksto. Užpildykite ir atsiųskite čia išspausdintą atkarpą iki birželio 15 d. Neužsąkysius vietų iš anksto, pervežimo garantuoti negalėsime.

Autobusų bilietus iš Čikagos apylinkių galima užsąkyti, skambinant Aldonai Palukaitienei telefonu: (312)471-0811.

AUTOBUSŲ UŽSAKymo ANKETA

I SUSIPAŽINIMO VAKARĄ ir atgal į Hyatt
____bilietų po \$5.00 asmeniui

I TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ ir atgal į Hyatt
____bilietų po \$3.00 asmeniui

Iš viso siunčiu \$ _____

Vardas ir pavardė _____

Adresas _____

Telefonas (____) _____ Iš viso siunčiu: \$ _____

Čekius rašyti: X LITHUANIAN FOLK DANCE FESTIVAL

Siųsti: 2715 West 71st Street, Chicago, IL 60629

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGOS SEIMO RINKIMŲ PROGRAMA

(Tęsinys)

SVEIKA DEMOKRATIJA TURI BŪTI TAUTIŠKA

Tradicinių Vakarų demokratijų ir ideologijų – liberalizmo, socializmo, konservatyvizmo nesugebėjimas spręsti svarbiausias žmogaus būties problemas – akivaizdus. Vienintelė viltis ir išsigelbėjimas – tautinė demokratija. Tautinė ideologija, iškreipta ir sukompromituota fašizmo ir nacionalsocializmo, dabar, amžių sandūroje, atsikrato negatyvių praeities apnašų, įgauna naujų jėgų ir naujas perspektyvas. Tautinė idėja tiksliausiai atspindi demokratijos turinį. Kitokios demokratijos – tai nukrypimai nuo pirminės demokratijos sampratos ir nuo valstybės santvarkos, kurioje valdžia kyla iš pačios tautos ir tarnauja visai tautai. Demokratinė santvarka – tai ne tik laisvi rinkimai ar daugiapartinė sistema. Demokratinė santvarka valstybėje yra tuomet, kai visiems piliečiams sudaromos galimybės laisvai ir pasiturinčiai gyventi, kai valstybės valdžia rūpinasi ne kurios nors klasės, luomo, grupuotės ar partijos reikalais, o visos tautos ir valstybės reikalais. Įgyvendinti šį idealą galima tik tautinės demokratijos sąlygomis. Visos kitos demokratijos rūšys, siūlomos Lietuvai, yra atsineštinės, svetimos.

Kiekviena šalis ir tauta vystosi savitu keliu, todėl negali būti sukurta tokių teorijų ir programų, kurios tikėtų visoms valstybėms. Reikia atsižvelgti į savo krašto ypatybes, esamą padėtį, išsivystymo lygį. Tautinė demokratija išauga iš lietuviškos dirvos. Kosmopolitizmas, pasaulinė ar europinė pilietybė, kurie taip peršami Lietuvai, pakerta ne tik tautiškumo šaknis, bet ir valstybės nepriklausomybę.

MŪSŲ KELIAS – VIDURIO KELIAS

Vienas svarbiausių – po tautiškumo – tautinės demokratijos požymių yra vidurio kelias ekonomikoje ir socialinėje politikoje, kompromisas tarp perdėtų individualizmo ir kolektyvizmo. Mes kviečiame eiti vidurio keliu. Tautinė linkmė – vidurio keliu – bus einama, kuomet krašto ūkis, ekonominė, socialinė politika, kultūra, užsienio politika, teisėsauga, kitos bendro gyvenimo sritys bus tvarkomos, atsižvelgiant ne į asmeninius, grupinius, partinius interesus, bet į visos tautos, visų jos sluoksnių ir dalių poreikius, siekius, juos derinant tarpusavyje.

MODERNI TAUTINĖ VALSTYBĖ YRA SOCIALINĖ VALSTYBĖ

Tautinė valstybė, socialinius, ekonominius reikalus tvarkydama, vadovaujasi tautinės bendruomenės artimesnio susigyvenimo mintimi ir siekia neleisti tautai skaldytis, susipriešinti. Todėl lygesnis turto ir pajamų pasiskirstymas, kiek jis nekenkia ūkiniam stiprėjimui, yra vedamoji tautinės valstybės ekonominės ir socialinės politikos mintis. Sėkminga ūkio veikla remiasi piliečio įsisąmonintu pasiryžimu kurti savo bei valstybės gerovę ir darniu darbo bei kapitalo veikimu. Tautinio ūkio organizacijos pagrindinis principas – skatinti privačią iniciatyvą, kuriančią bendrąją gerovę. Rūpindamasi tikslinga ir taisyklinga tautos ūkio santvarka ir veikimu, valstybė prižiūri ir reguliuoja ūkio ir jo įmonių veikimą. Valstybė remia naudingas piliečių ūkines pastangas ir, kai tatai reikalinga, pati imasi ūkinės veiklos. Valstybės uždavinys ūkio atžvilgiu yra surasti protingą laisvės ir suvaržymo laipsnį, kad būtų užtikrinta ūkinio ir socialinio gyvenimo pusiausvyra. Viena iš pamatinių tautinės demokratijos idėjų – socialinės taikos idėja. Socialinės valstybės esmė – privati iniciatyva visuotinei gerovei. Valstybė gerbia ir saugo teisėtą nuosavybę, skatina ir remia privačią iniciatyvą, o prioritetus teikia tokiai ūkinei veiklai, kuri sukuria daugiausia darbo vietų ir duoda pajamų kuo didesniai gyventojų skaičiui. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas žemės ūkiui, nes šioje ir su ja susijusiose srityse dirba daugiau kaip trečdalis Lietuvos gyventojų. Lietuvos kaimas buvo ir yra tautiškumo pamatas, etninės kultūros išlikimo terpė, miesto gyventojų sveikatos ir jėgų atstatymo šaltinis.

2. KURSIME NEPRIKLAUSOMĄ, STIPRIĄ, TURTINGĄ IR TEISINGĄ LIETUVĄ

2.1. ŽMOGAUS APLINKA

SAŁYGOS GYVENTI

Pripažindami prigimtine teisę turėti savo tėvynėje normalias gyvenimo sąlygas ir galvodami apie savo vaikų ir vaikų vaikų ateitį, žmogaus sveikatą ir aplinkos apsaugą mes laikome ypatingai svarbia valstybės ir kiekvieno piliečio veiklos sferą. Didelė atsakomybė už sveiką ir saugią aplinką tenka savivaldos

institucijoms. Įstatymai turi suteikti šioms institucijoms daugiau teisių ir nustatyti didesnę atsakomybę. Sveika aplinka – sveikas žmogus – sveika šeima – sveika tauta – tvirta valstybė.

NETERŠKIME APLINKOS IR GAMTOS

Valstybės politika aplinkos apsaugos srityje vykdytume taip, kad visiems gamintojams būtų naudinga mažinti gamybos žalingą poveikį aplinkai. Tam tikslui pasiekti orientuosime mokesčių politiką. Skatinsime ir teiksime paramą verslams, naudojantiems mažąatliekines technologijas. Kruopščiai kontroliuosime efektyvų lėšų, skirtų aplinkos apsaugos objektų, valymo įrenginių statybai, panaudojimą. Visoje Lietuvoje turi būti skleidžiamos ir įgyvendinamos sveiko miesto ir sveiko būsto idėjos. Švari aplinka, graži, nesuniokota gamta, sveika darbo aplinka – darbingumo, geros sveikatos, palankumo kitiems pagrindas. Betvarkę lemia ne lėšų stoka, o apsileidimas. Sveika aplinka, švarus oras ir maistas, švarios upės ir ežerai, svetingas aptarnavimas, geros poilsio ir turizmo sąlygos užsieniečiams – didžiulis valstybės ir ypač kaimo gyventojų pajamų šaltinis.

TERŠTI NENAUDINGA

Svarbiausias ir neatidėliotinas darbas – Lietuvos ekologinės būklės ir ekologinio tvarumo įvertinimas. Nustatysime visus aplinkos teršėjus ir pareikalausime darbų, kurie per nustatytą laiką garantuotų ženklų aplinkos teršimo sumažėjimą. Ekologinės ekspertizės bus privalomos ne tik naujiems projektams. Pastebimai teršiančių įmonių ir objektų ekologinės ekspertizės bus atliekamos kasmet. Tokios ekspertizės bus atliekamos teršėjų sąskaita. Pasieksime, kad kiekvienas pilietis, kiekviena įstaiga ar įmonė taptų atsakinga už savo aplinką, savo kiemą, savo būstą ir savo žemę. Aplinkos teršėjai privalės papildyti valstybės iždą.

GAMTOS IŠTEKLIAI – TAUTOS TURTAS

Nesame per daug turtingi gamtos išteklių, tačiau ir turimus beatodairiškai ir nešėimininkiškai naudojame. Turime tuoj pat sustabdyti mūsų miškų nykimą, mūsų turtų iššvaistymą, apsaugoti požeminio vandens baseiną.

(Bus daugiau)

ŠVENTO PETRO MOKYKLOS AUKSINIS JUBILIEJUS

Dalia Šilienė

Jubiliejinį banketą tesė Eileen McGrath, pasveikindama visus, prisidėjusius prie Šv. Petro mokyklos sukūrimo, buvusius mokyklos direktorius, Nukryžiuotojo Jėzaus seseles. Jų pastangomis mokykla išsilaikė ir toliau atlieka savo darbą, augindama naujas lietuvių kartas. Mokyklos direktorės sesuo Deivid Ramanauskas pristatė buvusius mokyklos direktorius, dėkojo visiems

tiene iš 1958 metų klasės prisiminė mokymosi metus ir rūpestingąsias seseles, kurių tikslas buvo vienas – duoti patį geriausią išsilavinimą Šv. Petro mokyklos auklėtiniais. Šių dviejų moterų pastangomis buvo suorganizuotas ir šis jubiliejinis banketas.

Vakaras ėjo tolyn tarp prisiminimų ir padėkų. Papietavę ir apsilę susirinkusieji atpažino daugiau veidų,

jusi už Joseph, visus keturis vaikus leido į Šv. Petro mokyklą, dabar patarnauja Šv. Petro bažnyčioje, ir atrodo labai patenkinta savo lietuvišku gyvenimu ir šiuo banketu. Kitas sutiktas airis, džiaugėsi, kad suprato nors tai, ką Joe Pasieka orkestras grojo, ir jubiliejumi nusišvylė.

Taigi gal ir nebuvo atpažinti visi bendraklasiai, bet buvo surasta naujų draugų su

Bendraklasiai. Pirmoje eilėje klūpo (iš kairės): D. Lizdenis, N. Snipas, V. Račkauskas, V. Penikas, A. Paškevič, A. Olevitz. Stovi: A. Ivoškus, M. Zaremba, L. Walker, J. Keating, D. Melaika, D. Sia, A. Adams, J. Skabeikis, P. Slinga, R. Leščinskas. D. Šilienės nuotr.

už patriotinį darbą. Be jos griežto žodžio ir pareigingo pasišventimo mokyklai, vargu ar turėjume ją tokią, kokia yra dabar. Glorija Adomkai-

bendravo ne tik su lietuviais, bet ir kitataučiais, kurie lankę Šv. Petro mokyklą ar kaip kitaip buvo su ja susiję. Ponia Betty Balakonis, ištėkė-

senais draugais pasišnekėta. Tai buvo pirmas toks reikšmingas įvykis Bostono Šv. Petro parapijos ir mokyklos gyvenime.

Iš kairės: Romas ir Birutė Šliažai, Ričardas ir Dalia Lizdeniai, Romas Bričkus. D. Šilienės nuotr.

William ir Joane Sweeney, sesuo Berchman ir sesuo Aloysia. D. Šilienės nuotr.

VALANDĖLĖ SU VAIŽGANTU NAPALYS DARBUS DIRBA

(Pabaiga. Žr. 19-20 nr.)

Napalys stebisi, kaip tai visų kraštų lietuviai galėjo pajusti žolę "žvangant": aukštaičių – "žvangučiai", žemaičių – "žvaginiai". Juk žvanga tik metaliniai daiktai. Napalys tiria kiekvieną augmenėlį skyrium – nė vienas nežvanga; o brendi per juos, vilkdamas kojas, žvanga sausu ir garsiu balsu. Jis prikrenta prie žemės, vėjeliui pučiant, ir aiškių aiškiausiai girdi visą pievą – skambant. Taip, lietuvių esama muzikalių: žolė turi savo metalinį balsą.

Į pačią viršūnę pasistiebė pilnagrūdžiai kmynai, šluotabarzdžiai šiukštai, smilgos, drebančios ašarėlės. Čia pat ir karčiasultės neėdamos geltonosios. Jų smulkūs, retai ant skėstų šakelių išmėtyti žiedeliai, nors geltonuoja skaisčiai, tačiau nėra akim malonūs. Pikta ant jų už gyvulėlius, kam jiems skanių skanesnį pašarėlį apkartina.

Geltonosios – lyg atkaklus nenaudėlis. Visi jo nenkenčia. Visi į jį neprietelingai žvilgsi. Gi jis išsižergęs negražiai, išsipykęs plačiai ir stovi, lyg tyčiodamos:

Ir ką gi ma padarysite? Aš noriu nusispjauti ant visos gražios jūsų sutartinės! Stovėsiu, veisiuos ir dar jus nukalėsiu...

Nukalėti nenukalės: per reta šakelių, per skysta lapelių. Bet savo žiedu iš tolo žiūrintiems, tikrai, uždengia visų kitų varšų įvairybę. Ir sakoma: pieva geltonuoja, ne mirguliuoja. Napalys šiemet rengias anksti nukirsti pašvenčius, kol geltonosios neišbėrė savo sėklų. Sako, bene bus jų kitą vasarą mažiau.

Rengias naikinti. Gi kol yra, laimina ir jas, džiaugias ir jomis. Niaugi Dievas be reikalo būtų jas padaręs? Gal ir jų reikia gamai varšų, sudarant vieną ištisą Dievo buketą – pievą.

Gi kuo geresnės už geltonąsias taip pat geltonos jaučio purpuolės? Nebent, kad jų žiedai didesni ir ne tokie skysti. Arba stabarai arkliadančiai. Jų, kad ir negardžiai, nesuėsi – tokie mediniai. O šaknį dėl to leidžia storą, stačiai gilyn, – tikra ažuolo karikatūra. O sausų pelaziedžių – ištisos šluotos. Daug jų čia reikia! Ar nematėt!

Kas kita vikiai, žirniai, įvairiažiedžių vijoklių varpeliai ir tūkstančiai kitokių žiedų ir sausaziedžių. Jie ir pasižiūrėti gražūs ir įdomūs, ir suėsti gardūs, ar jie būtų žali, ar džiovinti. Be jų ir pats Dievo buketas būtų panašus į prastos sodietės suda-

rytąjį: priskins iš darželio vienų žiedų; tų, pačių didžiųjų, pačių skaisčiųjų; kietai sudarys iš jų vieną avingalvį, ir nebegražu. Perdaug. Lyg kad cukrelis perdėtumei į miešimą. O perdėliosi juos lapais ir šakelėmis – nors Švenčiausiajai Panelei ant aukuro statyk.

Napalys gyvė teozofus bent už tai, kad jie akyli ir ausyli, kad mato, kad jaučia gamtoje dievybės apsimėsimą. Pievai žydint, Dievo kilimui marguliuojant, einant perėjį, Napalį taip pat ėmė noras nusiimti kepurę ir keliauti neapdengta galva; tiek čia dailės turto, tiek grožio, kad net akys iš kaktos sprunka, kad net nebesižina, ko geriau beprisižiūrėti.

Pavasarij Napalys rūpestingai taikino vaikščioti vien tik išmindžiotomis vietomis, kad be reikalo nenuskaudus želmens. Dabar tyčiomis drąsiai, nemandagiai brenda; brenda, kur tik tankiau ir aukščiau. Jis dabar nori apsibristi grožiu, kaip girtuoklis apsigeria alkoholiu. Atsisotos – žolė jam siekia kuone ligi juostai. Ir jam rodos pats esąs viena dalelė to Dievo buketo: tulipanas, narcizas, skiauterė, karaliaus lazda ar kitas kuris ilgastiebis žolynas. Jam rodos, tasai buketas be jo nebūtų gražus, kad ir turtingas, kaip neesti gražus buketas be šiukštų, barzdų ar kitokių smilgų.

Atsiguls ir tyčia vartos ritinėjas, norėdamas visais pajautimais justis pievos gaurotumą; ne tik akim žiūrėti, kojom braidant, dar šonais nugara gulint, ir ausim klausant. Tai kas, kad liks šliuozė arba guolis? Juk visą tą grožybės platybę apvaizdas patiesė jam, žmogui, idant regimuose daiktuose pažintų jų Sutvėrėją, kuris neregimas yra. Tai kas, kad palaužta žolelė gali nebeatsikelti? Jis dabar toks turtin gas, tiek visako pilnas, ypač vilčių, kad drąsiai gali tame dalyke perdyti.

Sakykite, koks žemės karalius guli ant tokio kilimo? Napalys junta, kaip skaudžiai plečiasi džiaugsmu jo širdis ir pučiasi šnervės. Junta, kaip pats auga, didėja, perauga pačius karalius, ir nevadina savęs megalomanu: bene jis ne tikras gamtos karalius?

Pasidžiaugęs akim, Napalys dabar nebe svajoja, nebe teozofuoja, tik klausos. Iš niekur nesiskverbria joks balsas, nei gyvulių, nei žmonių, nei kelio tekinių. Ką girdi, girdi iš pat gamtos augmenyno.

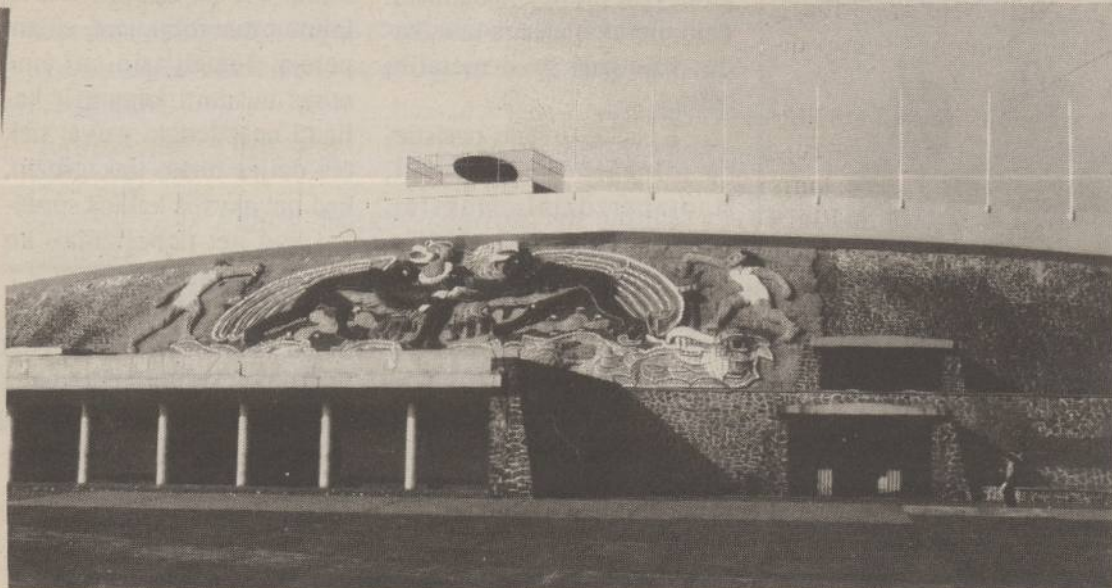
MŪZŲ KARALYSTĖJE DIEGO RIVERA

Henrikas Stasas

Už arkadų atsiveria milžiniška meno galerija, t.y. sienose iškylančios D. Riveros freskos. Freskose išsakyta visa Meksikos istorija, siekianti net iki ispaniškuosius laikus. Taigi rūmų sienas dailininkas čia yra pavertęs į didžiulę istorijos knygą. Šiam nepaprastam darbui dailininkas yra paskyręs net 16 kūrybinių metų. Viskas

dabar stovi katedra. Toliau freskose dailininkas atverčia pirmą Meksikos istorijos puslapį, kuris kalba apie laikus, prieš Kolumbui ir Cortezui atvykstant į Meksiką. Centre actekų dievas Quetzalcoatl apsuptas kunigų ir bendruomenės narių, moko juos humaniškumo ir kuklumo auginimo. Dievas čia sėdi priešais savo piramidės

D. Rivera buvo nepaprastai gerai susipažinęs su istorija, legendomis ir apskritai mitologija. Todėl jo freskose senasis Meksikos pasaulis taip stebuklingai atgyja. Be to, būdamas didelis senojo Meksikos pasaulio gerbėjas, šiose istorinėse freskose jis visur pabrėžia ir iškelia tariamai kultūringo ir religingo žmogaus žiaurumą,

Mexico City stadionas. Diego Riveros mozaika virš vartų
H.Staso nuotrauka

čia išreikšta monumentalio-
mis proporcijomis, kur įvai-
rūs objektai ir žmonės sudaro
tobulą spalvų ir linijų derinį.
Meksikos istoriją dailininkas
čia pradeda milžiniškoje laip-
tinėje išskeldamas freskų cen-
tre didžiulį arą, kaip Mek-
sikos valstybės emblemą. Tai
tas pats actekų skulptū-
ros aras, kuris puošė jų karo
šventyklą Tiocalli Segrado.
Ant šios šventyklos pamatų

šventyklą, pasipuošęs impo-
zantiška skrybėle su žaliom
plunksnom ir aiškina indėn-
ams, kaip sukurti kūrybišką
gyvenimą, išreiškiant save
per muziką, poeziją ir meną.
Scena masinė, perpinta mito-
logija, kur vaizduojama, kaip
kunigai nugirdė kaktuso gė-
rimu pulque dievą Quetzal-
coatl. Už nuodėmę jį dabar
gyvatė veda į tremtį – į rau-
donos ir juodos spalvos šalį.

elgiantis su inkais ir actekais.
Senos indėnų kultūros sunai-
kinimą Rivera labai išgyveno
ir ryškiausiai jį iškėlė vienoje
šiuose rūmuose esančioje
freskoje, istorinėje perspek-
tyvoje atkurdamas buvusią
actekų sostinę Tenochtitlan.
Tai miestas, kuris Montezu-
mės laikais, kaip rašytojas
Diaz del Castillo aprašo,
klestėjo ir puošėsi plačiais
bulvarais, apsuptas pirami-
dėmis, puikiais pastatais ir
plačiais vandens susisiekimo
kanalais.

D. Rivera buvo pakvies-
tas į New Yorką, kur turėjo
freskomis išpuošti naująjį
RCA pastatą. Tačiau New
Yorke D. Rivera pakliuvo į
Rokefelerio nemalonę. Mat
D. Rivera čia prasikišo savo
marksistinėmis idėjomis, į
vieną freską įvesdamas su
raudonomis vėliavomis žy-
giuojančią minią bei Lenino
galvą. Rokefeleris įsakė tuo-
jau pašalinti Leniną, bet D.
Rivera nesutiko. Po šio kon-
flikto, žinoma, visas jo dar-
bas buvo sunaikintas ir net
sienos tinkas išgriautas.

Paskutiniaisiais gyvenimo
metais dažniau vertėsi priva-
čiais užsakymais, dekoruo-
damas freskomis teatrus, vieš-
bučius bei naktinius klubus.

Kaip jo asmenybė, taip ir
jo meno pasaulis buvo labai
komplikuotas. Tačiau, susu-
mavęs visas jo charakterio
keistenybes, matome, kad tik
vieną pastovų bruožą galima
įžiūrėti. Tai, jo rimta pažiūra
į meną. Menui jis nuo pat
vaikystės skyrė visas savo
fizines ir dvasines jėgas.

AŠTUONI VYTAUTO ABRAIČIO GYVENIMO DEŠIMTMEČIAI

Jurgis Janušaitis

Gražiame Floridos kam-
pelyje – Palm Coast, netoli
Atlanto vandenyno, prie gol-
fo laukų, prieš maždaug aš-
tuoniolika metų, iš šiaurės
atkilę, gražiai išikūrę aktyvūs
visuomenininkai Vytautas
Jurgis ir Stella Abraičiai.

1996 m. gegužės trečio-
sios dienos nuostabiai gražus
rytas. Šiandieną Vytautas
Abraitis švenčia savo gyve-
nimo aštuoniasdešimtąjį
gimtadienį. Abu su žmona
Stella sklaido savo gyvenimo
knygą. Susimąsto Vytautas
ir pats savęs klausia: ar atli-
kau pareigą tėveliams, ar pa-
dėkojau jiems už duotą gy-
venimą, mokslą, rūpestį, ar
atsilyginau tau, Tėvyne, už
Lietuvos žemės duoną, ar sa-
vo gyvenimu ir darbais padė-
jau savajai Tėvynei dėl jos lais-
vės? Ar prasmingai dirbau
lietuviškose organizacijose?

Už gražaus namo langų
ošė palmės, pro šalį žygiavo
golfininkai, jo pamulto sporto
bičiuliai. Tai nuostabiai rami
Vytauto gimimo diena. Be
triukšmo, be sveikinimų, kal-
bų, tik mylimos žmonos Stel-
los nuoširdžiai pabučiuotas.
Tik skambėjo, skambėjo te-
lefonas. Draugai, iš arti ir
toli, visuomenininkai, kultūri-
ninkai, giminaičiai iš Lietu-
vos prisiminė Vytautą, išsa-
kė Jam daug gražių linkėji-
mų, džiaugėsi jubilato pra-
smingo gyvenimo aštuoniais
dešimtmečiais, Jo atliktais
darbais. Tad pabandykime ir
mes pasižvalgyti Jo gyveni-
mo kelionėje.

Vytautas Abraitis gimė
1916 m. gegužės 3-čią dieną,
Amerikoje. Jis – lietuvių tė-
vų vienturtis sūnus. Vytauto
tėveliai, patriotinių jausmų
vedini, Lietuvai nepriklausom-
ybę paskelbus, 1921 metais
grįžo į Lietuvą, apsigyveno
savo pamiltoje Suvalkijoje,
už kelių kilometrų nuo Mari-
jampolės. Vienturtis sūnelis
Vytautas sugrįžo tėvynėn,
eidamas penktuosius metus.
Tėvai netoli jų gimimo vietų
pirko pliką žemę prie Šešu-
pės krantų ir jau 1923 metais
pastatė reikalingus žemės
ūkiui trobesius. Ūkininkavo
gerai, iš Žemės Ūkio rūmų
ne kartą gavo pavyzdingo
ūkininko pažymėjimus. Bol-
ševikų okupacijos metais
tėvų ūkis buvo įjungtas į Sa-
lomėjos Nėries vardo kolūkį,
nenugriauant nė vieno tame
ūkyje buvusio trobesio. Jie
ir šiandien, po 73 metų, pu-
sėtinai gerai atrodo.

Tame ūkyje tėvelių glo-
boje augo Vytautas. Jis lan-
kė Marijampolės pradžios
mokyklą, Rygiškių Jono gim-
naziją, o ją baigęs, teisės
mokslus studijavo Vytauto
Didžiojo Universitete Kaune.

1938 metais tapo diplomuotu
teisininku. Mokydamasis
gimnazijoje ir studijų univer-
sitate metais, Vytautas vasarą
uoliai dirbdavo ūkio darbus.
Universitetą baigė, tarnau-
damas Finansų Ministerijos
žinioje esančiose Taupomose
Valstybės kasose.

Tėvų, Marijampolės mo-
kyklų mokytojų, Vytauto
Didžiojo universiteto profes-
orių, studentų tautininkų
korporacijos Neo-Lithuania
įtakoje, iš "lietuviškosios kil-
mės amerikiečio" Vytautas
tampa lietuviu, gimusiu
Amerikoje. Savo tėviške lai-
ko tėvų ūkį, Pietarių kaime.

Studijas baigiant, Vytau-
tas buvo išrinktas Vytauto
Didžiojo Universiteto Studen-
tų atstovybės vicepirminin-
ku, drauge būdamas ir Korp!
Neo-Lithuania studentų tau-
tininkų valdybos sekretoriumi.
Taigi Vytautas Abraitis
visuomeninę veiklą pradėjo
dar studijų metais, pasirink-
damas tautinės minties kelią,
iš kurio visą gyvenimą nebe-
pasitraukė.

1938 metais Korp! Neo-
Lithuania visuotinėje sueigo-
je buvo išrinktas korporaci-
jos pirmininku. Tačiau šiose
pareigose teis buvo tik pus-
antro mėnesio. Gavęs vals-
tybinę stipendiją, išvyko po-
litinių mokslų studijoms į
Berlyno Hochschule fuer Po-
litik. Dar prieš išvykdamas,
trumpą laiką buvo Kauno
valstybės teatro sekretoriumi.

Prasidėjęs Antrasis pasau-
linis karas studijas Berlyne
nutraukė. Pritrūko pusme-
čio, kad jos būtų užbaigtos
daktaro laipsniu.

1939 metų rudenį Vytau-
tas grįžo dirbti į Valstybės
Taupomasias kasas, į anks-
čiau turėtas sekretoriaus pa-
reigas.

1940 metų gegužės mė-
nesį buvo įsteigtas Darbo
Departamentas Vidaus Rei-
kalų ministerijoje. Vidaus
Reikalų Ministerijos gen.
sekretoriui Barkauskui, kuris
tuo metu buvo ir Valstybės
Taupomųjų kasų direktoriumi,
rekomendavus, Vytautas
Abraitis pirmomis birželio
dienomis Vidaus Reikalų mi-
nistro generolo Skučo buvo
paskirtas Vilniaus srityje ku-
riamo Darbo biuro vedėju.
Lietuvą okupavus, šis Darbo
Departamentas pertvarkytas į
Darbo Ministeriją su minist-
ru Karoliu Didžiuliu, tikrumo-
je Karl Grosman, silpnai
lietuviškai kalbančiu, dar
silpniau lietuviškai rašančiu,
aršiu, iš sovietijos atgabentu
komunistu.

(Bus daugiau)

Detroito automobilių industrija. D.Riveros freska Detroito
meno institute. H.Staso nuotr.

EKONOMIKA

Vladas Vijeikis

Amerikoje kasdien būna sensacingų įvykių. Tos sensacijos viena kitą veja, bet jas greit užmirštame, kadangi jau kitos laukia už kampo. Vargu ar kas beprisimena tuos baisius pranešimus apie bankų bankrotą, bankininkų vagystes ir sensacingas melversacijas. Jaudinosi visa Amerika, tačiau neperdaugiausia, nes indėliai nežuvo. "Valdžia viską padengs", guodėsi piliečiai, visai užmiršdami, kad ta valdžia – tai jie patys ir jiems teks už visas bankierių sukybes sumokėti. Juk kaip pasaulis sukasi, dar neteko girdėti, kad politikieriai iš savo kišenių mokėtų. Jie labai atidžiai žvalgosi į piliečių kišenes. Taigi įvyko ekonominės sukybės. Tos sukybės taip buvo ekonomiškai susuktos, kad teismai nesuprato, apie ką reikalas eina ir tik vienas kitas kaltasis pakliuvo į šaltąją. (Čia – lietuviškai išsireiškimas. Atrodo, kad Lietuvos kalėjimuose šalta. Amerikoje kalėjimai – gerai apšildomi.)

Tiesą sakant, ekonominiai reikalai tokie painūs, kad ir padorūs ekonomistai prisipažįsta ne viską supranta. O ką jau kalbėti apie eilinius piliečius, prie kurių ir aš priklausu. Norint ekonomiką suprasti, reikia turėti bent kiek matematikos žinių. O mano matematinis mokslas baigiasi su daugybos lentele. Ją labai gerai žinau, nors ir ji jau nebereikalinga, nes gali padauginti su skaičiavimo mašinėle. Bet iš savo jaunų dienų prisimenu, kad ir aš buvau išvėlęs į ekonomiką. Tai buvo tada, kai buvau dešimties metų amžiaus, taigi jau patyręs gyvenimo labirintuose.

O atsitiko taip. Mano pradžios mokyklos mokytojas Leonas Bulgaris labai norėjo mus visapusiškai parengti gyvenimui. Kad praktiškai supažindintų su kooperatyvine veikla, jis įsteigė mokykloje kooperatyvą, kurį pavadino "Žalgirio" kooperatyvu. Mat tada mus žavėjo Lietuvos galybės laikai. Paslapčiomis gailėjomės, kad mūsų tuo laiku nebuvo. Dabar gi reikia kalti daugybės lentelę ir kitus labai prozaiskus reikalus atlikinėti, kurie toli gražu neturi nieko bendro su riterių amatu.

Tuo laiku mes buvome ginkluoti taip vadinamom ragatkėmis. Tai dvipirštė šakutė su guma. Įdėjus akmenį, įtempus gumą ir paleidus, akmuo lekia labai toli. Kartais į langą. Nuo to labai nukentėdavo mūsų sėdynės. Pikti gandai buvo skleidžiami, kad stiklitoriai, kurie vaikščiodavo, įdėdami išmuštus langus, vaisindavo saldai-

niais "ragatkių karius". Prisiekiu, kad niekad negavau tų saldinių. Tai tik gandai. Ir šiandien mūsų spauda pilna gaudų.

Aš tapau kooperatyvo pirmininku. Gal todėl, kad nupiešiau kooperatyvo iška-bą. Buvo išigyta sasiuvinių, pieštukų, plunksnų ir kitų mokslo įrankių. Per pertraukas vyko prekyba. Vieną dieną, suskaičiavus dienos pajamas (be skaičiavimo mašinų) pritrūko 20 centų. Su kasininku išieškojome po suolais, apėjome visus pakampus, o tos sumos nėra, nors verk. Tiesa, kasininkas tikrai apsisverkė. Nebeatsimenu, kaip toliau viskas vyko. Greičiausiai mūsų mokytojas rado išeitį. O gal buvo knygoje nurašyta į nuostolius, kaip dabar daroma. Tik žinau, kad Lietuvos piliečiams tų nuostolių padengti nereikėjo.

Prisipažinsiu, kad šiandien nesu stiprus ekonomikoje, nes netapau dičturčiu. Bet mano mokytojo Leono Bulgario praktiškas pamokymas, kaip vystosi kooperatyvai, man žinomi. O dabar paaiškėjo, kad su ašaromis nuostolių nepadengsi. "Žalgirio" kooperatyvo kasininkas verkė, pametęs 20 centų, o šiandieniniai kasininkai, praradę milijonus, šildosi Havajų ar Floridos saulėje.

Pabaigai turiu pridėti, kad mano mokytojas Leonas Bulgaris buvo tikras idealistas. Jis stengėsi mus išmokyti ir to, kas nebuvo įsakmiai įrašyta į mokyklinę programą. Kauno Žaliakalnio gyventojai nebuvo turtingi. Tad kokio nors ekonominio atpildo negalėjo tikėtis. Jam buvo svarbu mus, pramušgalvius, išleisti į gyvenimą stipriau pasirususius.

Cleveland'as – Klaipėda

KILNIOS MISIJOS VYKDYTOJAI IR RĖMĖJAI

Cleveland'o universitetinių ligoninių Veido chirurgijos skyriaus pirmininkas prof. dr. Jerold Goldberg ir prof. John DiStefano tikisi, kad šiemet Klaipėdoje pavys atlikti apie dvidešimt veido ir gomurio igimtų trūkumų šalinimo operacijų. Jų pradėtą darbą Lietuvoje toliau tęs daktaras Vytautas Griškštas, stažavęsis Cleveland'e. Jis paskirtas Klaipėdos DiStefano-Goldberg Veido Chirurgijos centro direktoriumi.

Stambiausių šios kelionės rėmėjų tarpe pirmauja ponas Alex Machaskee, kuris per laikraščio "The Plain Dealer" Charities, Inc. ir šiemet paskyrė stambią pinigų sumą. Suomijos lėktuvų kompanija Finnair ne tik paaukojo 4500 dolerių šios kelionės išlaidoms padengti, bet kartu su JAV Continental Airlines kompanija sutiko veltui pervežti "Vilties partnerystės" grupės dalyvių operacinius įrankius, vaistus ir kitą aparatūrą. Visa tai liks kaip dovana Klaipėdos Veido chirurgijos centrui.

Teri Liepold, Glaxo-Wellcome vaistų pramonės atstovė Cleveland'o Clinic'oje padovanojo kelių tūkstančių vertės naujausių anti-

Dr. Gintautas Sabataitis

biotikų, kurie Lietuvoje yra labai reikalingi. Cleveland Clinic Foundation padovanojo dvi deguonies vėdinimo mašinas. Charles Rasko, LDI Korporacijos atstovas, kartu su mumis vykstantis į Klaipėdą, padovanojo kompiuterius. Lietuvis Transpak įstaigos, esančios Chicago'je, savininkas Romas Pukštys apsiėmė veltui nuplukdyti laivu visas dovanas į Klaipėdą.

Tiesiog nuostabu, kad atsirado tiek daug šios kilnios misijos rėmėjų ir tarp amerikiečių, jokiais etniniais ryšiais nesusijusių su Lietuva, ir tarp JAV gyvenančių lietuvių.

Turime pagalbininkų ir Lietuvoje. Prieš porą metų Cleveland'e lankėsi dr. Algirdas Šlepavičius, kuris specializavosi mūsų klinikose. Jį tos viešnagės metu maloniai globojo Salomėja Knistautienė. Dabar dr. A.Šlepavičius yra "Vilties partnerystės" programos koordinato-rius Klaipėdoje. Jis rūpinasi medikų grupės priėmimu ir apgyvendinimu. Jam padeda buvęs Klaipėdos miesto mēras Benediktas Petrauskas, kuris šiuo metu yra Klaipė-

dos jūrų kompanijos direktorius.

Mūsų grupės nariai yra labai pasiaukoję savo kilniajai misijai. Amerikiečiai gydytojai Klaipėdoje ištirs jų anksčiau operuotus vaikučius ir galės tikslinti jų galutinio išgydymo programą. Jie skaitys paskaitas Klaipėdos krašto medikams, dalinsis savo patirtimi, mokys naudoti naujausią medicininę techniką bei technologiją, kuri iki šiol Lietuvoje buvo neprieinama. Daktarai Eric Bloomfield ir Marc Orlandi, anesteziologai iš Cleveland Clinic Foundation, ne tik mokys Klaipėdos gydytojus naujų pediatrinės anesteziologijos būdų per operacijas ir paskaitas, bet taip pat rūpinsis Intensive Critical Care Unit įkūrimu Klaipėdos miesto ligoninėje. Gailestingosios seserys Dolly Dreslinski, Marytė Gruzdytė, Lucille Caspio ir Marie McMonagle supakavo visus operacijoms reikalingus įrankius.

Man, kaip psichologui, operacinė nėra įprasta vieta, bet medicininės komunikacijos labai reikės priprasti ir prie operacijų. Pirmoji grupė į Klaipėdą išvyko gegužės 17-tą, o antroji – gegužės 22 d.

Baigiamojo pasitarimo, prieš išvykstant į Klaipėdą, dalyviai. Priekyje (iš kairės): M. McMonagle, D. Čipkienė, M. Gruzdytė, L. Caspio, G. Sabataitis, Ch. Rasko. Už jų: E. Bloomfield, J. Golberg, N. Gravino, M. A. Orlandi, M. Smith, D. Dreslinski

"DIRVOS" PRENUMERATOS VAJUS PRASIDĖJO!

NAUJI "DIRVOS" PRENUMERATORIAI

Andrius Mykolaitis
Ona Vaškas
Alex Fetingas
Algis Majoravas
Bronė Liaudanskis
Vytautas Vitkauskas
Leonas Baltušis
Rev. V. Zakarauskas
Raimonda Mikatavage
Antanas Motskus
Asta Velička

Alytus, Lietuva
Willoughby, Ohio
Columbus, Ohio
Wickliffe, Ohio
Camano Island, WA
Oak Lawn, IL
Minoqua, WI
Chicago, IL
Hampstead, MD
Sheffield Lake, Ohio
Chicago, IL

Laukiame Jūsų!

KAIP DU SLIBINAI DALIJOSI LIETUVĄ

Vytautas Šeštokas

(Pabaiga)

Štai tuomet Molotovas ir pasakė sutrikusiam Juozui Urbšui savo garsiąją frazę: "Bet kuri imperialistinė valstybė užimtą Lietuvą, ir viskas. Mes to nedarome. Nebūtume bolševikai, jeigu neieškotume naujų kelių..." Pateikta pasirašyti savitarpio pagalbos sutartis buvo tokia, kad ją perskaitęs Juozas Urbšys tepasakė: "Bet juk tai Lietuvos okupacija!" Į tai Stalinas su Molotovu tik nusišypsojo. Lyg pasityčiodamas Molotovas pabrėžė, kad "Sovietų Sąjunga savo draugiškumo Lietuvos atžvilgiu nekeičia, o priešingai, ji gili-na, ir Lietuva dabar turinti progos realistiškiau sąvąj draugiškumą parodyti".

Okupacija dar buvo prieš akis... Juozas Urbšys jau nieko nebegalėjo pakeisti. Vis dėlto jo diplomato talento dėka pavyko nutęsti sutarties pasirašymą visai savaitei, atsivežti iš Kauno didesnę delegaciją. Realiai pavyko tik sumažinti Raudonosios armijos igulų kontingentą. Bandymas išvengti sovietų karinių bazių – įžangos į okupaciją – buvo nevaisingas.

Vėlyvą spalio 10 d. naktį Juozas Urbšys Kremluje buvo priverstas pasirašyti mums primestą "Vilniaus ir Vilniaus srities Lietuvos Respublikai perdavimo ir Lietuvos – Sovietų Sąjungos savitarpio pagalbos sutartį". Pasirašė, nors delegacijoje ir buvo už jį rangū aukštenių, pavyzdžiui, vicepremieras Kazys Bizauskas. Lietuva gavo Vilnių ir maždaug ketvirtadalį tos teritorijos, kuri jai buvo Rusijos pripažinta 1920 metais. Lietuvoje niūriai juokauta: "Vilnius mūsų, o mes rusų..."

Atomazga prasidėjo 1940 m. gegužės 25 d. griežta Sovietų nota Lietuvai su iš piršto išlaužtais kaltinimais. Juozas Urbšys turėjo suvaidinti Maskvos ir Berlyno jam skirtą vaidmens paskutinį veiksmą, nes premjeras Antanas Merkys, nepavykus užglaisyti Lietuvai keliamų absurdiškų kaltinimų, sugrįžo į Kauną, Maskvoje palikęs užsienio reikalų ministrą. Kaip vėliau paaiškėjo, tik tam, kad naktį iš birželio 14 į 15 d. priimtų iš Molotovo ultimatumą Lietuvai ir frazę: "Kad ir koks būtų jūsų atsakymas, kariuomenė rytoj vis tiek žengia į Lietuvą". Beviltiškoje padėtyje atsidūrusi Lietuvos vyriausybė priėmė ultimatumą. Ši kartą Juozui Urbšui perduodant Kremlui Lietuvos sutikimą priimti ultimatumą net pasirašyti niekur nereikėjo.

Okupuotoje Lietuvoje Juozas Urbšys tepagyveno vos vieną mėnesį. Liepos 17 d. jis buvo suimtas ir deportuotas į Rusiją.

Baigiant yra verta pažymėti, kad po pirmojo pasaulinio karo Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, buvo 22 laisvo, laimingo gyvenimo ir progreso metai.

Vėliau užėjo juodi debesys, kurie atnešė Lietuvai Sovietų Sąjungos 50 metų okupaciją, kuri tapo viena iš didžiausių mūsų tautos genocido formų.

Prieš šešis metus Lietuva vėl atgavo nepriklausomybę, kuri dar tebėra trapi ir nepastovi. Šiuo metu horizonte vėl niaukiasi dangus ir iš rytų ateina naujų grasinimų debesys.

TEISINGUMAS APAKO

Aurelija M.Balašaitienė

"Justitia est fundamentum regnorum" ("teisingumas yra valstybės pamatas"), sako romėniška patarlė. Simboliškai jis atvaizduojamas kaip svarstyklės laikanti moteris užrištomis akimis. Užrištos akys garantuoja objektyvumą, tuo įrodant, kad visiems yra taikomas vienodas matas, nes teisingumas yra absoliutinė dorovinė vertybė. Deja, toji vertybė dabartiniame pasaulyje sunaikinta, apakusi, bausmes ar kitas sankcijas skirianti pagal įtaką, politinių sistemų reikalavimus ar tiesiog ignoruojanti skriaudas. Kai kurios Vakarų demokratijos šoko gelbėti Bosniją ir Hercegoviną iš jų brolžudiškos tragedijos, tačiau niekas neketina ginti tautų, niekam skriaudos nepadarusių čečėnų, kuriuos brutaliai terioja "demokratiška" Rusija. Visai panašiai daugiau kaip penkis dešimtmečius taikstytasi su Baltijos šalių okupacija, nors ji buvo pridengta "savanoriško įstojimo" melu. O Čečėnijoje vyksta atviras ir žiaurus karas, realistiškai rodomas spaudoje ir televizijoje. Civilizuotas pasaulis, jei jį taip galima apibūdinti, skaniai užkandžiaudamas ir užsigerdamas, stebi žūstančius vaikus, moteris ir menkai apsiginklavusius vyrus jų teriojamos Tėvynės gatvėse...

Prisiminkime sensacinąjį Nurembergo nacių teismą, kurio dėka buvo nukalta "karo nusikaltėlių" sąvoka, nors per visus žmonijos egzistencijos šimtmečius siautė karai, bet karo nusikaltėlių niekas neieškojo, nebaudė, o laimėtojai dalijosi grobiu. Tačiau dabar jau buvusios Jugoslavijos serbams keliamos karo nusikaltimų bylos, kaip tai buvoda naciams, išžudžiusiems milijonus žydų ir kitų tautų nekaltų žmonių. Bet kodėl nekeliamos bylos buvusiems Stalino pakalikams, enkavedistams, kagebistams ir jų sėbrams, kurie išžudė dar daugiau žmonių per daug ilgesnį laikotarpį negu naciai? Aišku, demagogiškai galima teisintis, kad jų nusikaltimai buvo padaryti ne karo, bet "taikos" metais,

o vienu metu Sovietų Sąjunga net buvo Amerikos Jungtinių Valstijų sąjungininkė, nors ir slapta sudarinėjanti sutartis su jų priešu, Molotovui ir Ribbentropui pasirašius "tarpusavio gynybos" paktą. Nebėra Haagos tribunolo, nei prieškarinės Tautų Sąjungos, kuriose buvo sprendžiamos tarptautinės bylos pagal tarptautinės teisės įstatymus. Dabartinė Jungtinių Tautų Sąjunga vengia taikyti sankcijas nusižengusiems, iniciatyvą palikdama atskiroms valstybėms, todėl ji neturi nei to autoriteto, nei kompetencijos, kokią turėjo prieškarinė Tarptautinė Sąjunga ir Haagos tribunolas.

Karaliaučiaus sritis jau tapo grėsminga Rusijos karo baze, nuolatos stiprinama, pasinaudojant Rusijos prievarta iš Lietuvos išreikalautu kariniu tranzitu. Toji bazė yra kaip sprogimui parengta bomba pačioje Europos širdyje. Tačiau tos problemos niekas nesiima spręsti. 1990 metų Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas buvo sutiktas gana abejingai, o valstybės pripažinimas buvo vilkinamas. Nežiūrint to, tiek Lietuva, tiek kitos dvi Baltijos respublikos jau yra laisvos, priėmė konstitucijas, praveda demokratiškus rinkimus. Tiesa, kad daugelio dešimtmečių okupacija gerokai sužalojo žmonių psichiką, užslopino sąžinės balsą. Yra daug problemų, kurias sąlygoja nesąžiningumas, kyšininkavimas ir pilietinės atsakomybės stoka. Todėl ir bankų krizė, ir ekonominis chaosas tebeklesti, dažni nusikaltimai, plėšikavimai, vagystės, o dėl bankrotų nukenčia nekalti piliečiai.

Daug laiko praeis, kol Lietuvoje išviešpataus tikroji demokratija, atsikurs normalus ekonominis gyvenimas, bus pastebima pažanga visose kultūringo ir laisvo gyvenimo srityse. Deja, didysis Rytų kaimynas imasi efektyvių priemonių kenkti Lietuvai, ją padaryti savo ekonomikos verge. Lietuvos biudžeto deficitas jau siekia apie 650 milijonų litų. Be to, Lietuva yra prasiskolinusi

užsieniui. Vien Rusijai ji yra skolinga virš 300 milijonų litų už natūralias dujas, kurių tiekimas mažinamas ar net grasinama visiškai jį nutraukti. Tai tikras istorinis paradoksas, kad didysis kaimynas, į skurdą ištūmęs Baltijos respublikas, ir toliau daro joms ekonominį spaudimą, terorizuoja grasinimais, net ieškodamas priekabių, neva rusų mažumos Baltijos respublikose yra skriaudžiamos.

Pagal Versalio sutartį, pralaimėjusiai pirmąjį pasaulinį karą Vokietijai 1920 metais buvo priteista sumokėti 132 milijardus markių karo nuostoliams atlyginti. Tik dalį šios sumos ji pajėgė sumokėti, pasiskolinusi lėšų iš kitų valstybių. Hitleriui perėmus valdžią, Vokietija atsisakė mokėti likusią sumą. Anas karas tęsėsi šiek tiek daugiau kaip tris metus. Sovietinė okupacija alino Baltijos respublikas penkis dešimtmečius. Todėl padarytą žalą sunku ir apskaičiuoti. Bet jau nebėra tarptautinio tribunolo ar teisingumo ieškančių valstybių, kurios reikalautų, kad Rusija atsilygintų už padarytas skriaudas. Iš įtakingų rusų valdžios atstovų tenka girdėti pakartotinus tvirtinimus, kad dabartinė "demokratinė" Rusija nesanti atsakinga už Sovietų Sąjungos veiksmus. Tikrumoje tai – vilkas avies kailyje. Jei bent dalis okupacijos nuostolių būtų atlyginta, tai Baltijos respublikos klestėtų ir gal net atleistų joms rusų padarytas skriaudas, kaip to reikalauja krikščioniškoji filosofija. Deja, to niekada nebus. Te Aukščiausias apsaugo Baltijos kraštus nuo didžiojo kaimyno brutalių veiksmų ir agresijos.

Taigi teisingumas tikrai yra aklas, nes jis nemato nei Čečėnijos tragedijos, nei Rusijos imperialistinių siekių ir grasinimų bei jos ruošimosi tolimesnei agresijai (turint minty Karaliaučiaus sritį). Teisingumas tik suka svarstyklės pagal politinių vėjų kryptį, pataikaudamas galin-giesiems, "teisingumą" taikydamas pagal jėgą ir įtaką. Vargas tokiam pasauliui!

SPORTINIAI MARŠKINIAI (T-SHIRTS)
IR KREPŠINIO KAMUOLIAI PAGAMINTI
LIETUVOS KREPŠINIO KOMANDOS LEIDIMU (LICENSE),
PADĖTI LIETUVOS SPORTO VEIKLAI IR
1996m. OLIMPIADOJE, ATLANTA, GEORGIA

MARŠKINIAI: MARGI (TIE-DYED) - XL, L, M \$25.00

JUODI AR BALTI - XL, L, M \$20.00
(XXL PRIDĖTI \$3.00)

KREPŠINIO KAMUOLYS: TRISPALVIS, SU KOMANDOS
EMBLEMA IR ŠARŪNO MARČIULIONIO PARĄŠU \$25.00

PERSIUNTIMAS (U.S.A.) VELTUI

UŽSAKYMUS SU ČEKIU AR PAŠTO PERLAIDA SIŪSTI:

RBBMC / R.B. BUTKUS
80 E. 212 ST.
EUCLID, OHIO 44123-1061
(216) 732-8250

VARDAS / PAVARDĖ: _____

ADRESAS: _____

TELEFONAS: _____

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA - 1996

ATPIGINTI SKRYDŽIAI IKI BIRŽELIO 5 DIENOS

New York - Vilnius ir atgal \$650.00

Atstovaujame FINNAIR, SAS, ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

CLEVELAND'o LIETUVIŲ ŠV. JURGIO PARAPIJOJE

Pusryčius Motinos dienos proga parapijos kavinėje gamina K.Tamošiūnas ir dr. A.Bacevičius. G.Juškeno nuotr

Gegužės 12 d., Motinos dienos sekmadienį, klebonas J. Bacevičius, sakydamas pamokslą, ištarė tokius gražius žodžius:

"Mamos ne tik mus atvedė į šį pasaulį, bet ir tiek daug suteikė mums, mus augindamos. Jos buvo šalia, kai mes sirgome, jos buvo šalia, kai mes jautėmės pasimėtę, jos buvo šalia mūsų kiekvienu atveju, kai mums buvo gera arba bloga. Jos kartu su mumis juokėsi ir verkė, dalijosi džiaugsmu ir padėjo liūdesio valandoje. Telaimina Dievas šiandien ir visados mūsų visų mamas." Ger.J.

Motinos diena Cleveland'o Šv. Jurgio parapijoje. Iš kairės: kun.J.Bacevičius, jo mama Josefina ir Vitas Suopiai. G.Juškeno nuotrauka

RENGINIŲ KALENDORIUS

- BIRŽELIO 16 d. sekmadienį – Tragiškų birželio mėnesio įvykių minėjimas. Rengia Clevelando Baltų komitetas.
- BIRŽELIO 23 d. sekmadienį 12:30 – Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje įvyks "Grandinėlės" koncertas, globojamas Clevelando apylinkės bendruomenės.
- LIEPOS 14 d. – Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžią 11:30 ryto Šv. Jurgio sodyboje.
- LIEPOS 21-ą dieną – Pensininkų GEGUŽINĖ!
- RUGPJŪČIO 4 d. DIRVOS ir VILTIES draugijos gegužinė įvyks L. ir V. Apanių sodyboje.
- RUGPJŪČIO 11 d. (sekmadienį), 12-ą val. p.p., LVS-gos "Ramovė" Clevelando skyrius ir LSS-gos Išeivijoje "Žalgirio" šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland parke, 17815 Canterbury Rd.
- RUGPJŪČIO 17 d. 6:00 v.v. – Lietuvių Kultūrinių Darželių vakaronė Gwinn Estate, Bratenahl, OH
- RUGSĖJO 15 d., Skautininkų draugovės kultūrinė

- popietė – Aurelijos Balašaitienės knygų pristatymas.
- RUGSĖJO 28 d., šeštadienį – Tradicinis Baltų draugystės vakaras Latvių salėje. Rengia Clevelando Baltų komitetas.
- SPALIO 18, 19 ir 20 dienomis BALFO centro valdybos direktorių suvažiavimas įvyks Clevelande. Rengia Clevelando skyrius
- LAPKRIČIO 9 d. – Dievo Motinos parapijos choro rudens balius, 7 v.v.
- LAPKRIČIO 16 d. – "Lietuvių Dienos" - koncertuoja ansamblis "LIETUVA". Rengia LB.
- LAPKRIČIO 17 d. – Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p.
- LAPKRIČIO 23 d. – šeštadienį, LVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyriaus valdyba Lietuvių Namuose rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės Minėjimą
- GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Cleveland'o vyresniųjų skaučių "Židynis"	30.00
Petrauskis A., Rocky River ...	25.00
Gudauskas G., Los Angeles ...	25.00
Abraitis V., Palm Coast	20.00
Šalčiūnas E., Beverly Sh. ...	20.00
Užemis Br., Hot Springs	20.00
Kuzmickas V., Waterbury ..	20.00
Brizgys A., Kingwood	20.00
Kašuba A., St. Petersburg ...	15.00
Bogušas T., So. Boston	10.00
Palubinskas K., Cleveland ..	10.00
Strasevičius S., Chicago	10.00
Mackus V., Chicago	10.00
Vaitaitis A., Littleton	10.00
Balsys R., Ponte Vedra B. ...	10.00
Slavinskas E., St. Peter.	5.00
Alšėnas P., Brecksville	5.00
Škauskas H., Canada	5.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Wanted
Brown & Sharpe
screw machinist must
have 10 year experience
and be willing to work
15-20 hours per week.
Retirees welcome
Respon to:
Testo Manufacturing Co.
(216) 621-9435

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

STRONGSVILLE TRAVEL

Tel. (216) 238-6878
1-800-525-8292
Fax (216) 826-1241

Aviabilietai į Lietuvą, Amerikos ir
Europos šalis. Prieinamos kainos!
Bendradarbiaujame su
visomis avialinijų kompanijomis.
Bilietai pristatomi į namus.

Žvaigždutė Motiejūnienė (216) 289-0608
Bendrovės dalininkė - Gražina Kudukienė

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

40-24 235th STREET DOUGLSTON, NEW YORK 11363

TEL. (718) 423-6161 FAX (718) 423-3979

Grupėmis ir pavieniai
pigiausios kelionės šią vasarą į

LIETUVĄ

14 dienų Grand Tour of Lithuania	\$2,144
9 dienų Lithuanian Economy Tour	1,499
10 dienų Baltic Capital Tour	2,099

ir kitos

Galima užsakyti kelionę, viešbučius ir t.t. arba vien tik
skrydžius mažesnėmis kainomis iš visų JAV miestų.

VYTIS TRAVEL

40 - 24 235 St.
Douglaston NY 11363

Tel. 718-423-6161
1-800-77-VYTIS

DIRVA

ŠVENČIŲ AIDAI

D.Nasvytis atėjo pasveikinti "Leliumai" choristų po koncerto Cleveland'e.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.
Pinigai pervedami doleriais.
Sutvarkomi palikimai.
Skubiems siuntiniams – AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$39, - iki \$98, -
Aukštos kokybės maisto produktai.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

"SKIRIU A.ROBERTSON"

Prieš akis, ant stalo guli pluoštas žurnalų, laikraščių iškarpų bei tvarkingai susėtų mašinraščių lapų, kalbančių, apie kažkada įvykusias šventes, jų menines programas, sveikinimo žodžius... Verčiu puslapį po puslapio su įamžintais žmonių veidais, bandau susikaupti, kad pajėgčiau lengvai ir išsamiai atspindėti kito žmogaus išgyventus džiaugsmus ir rūpesčius, viltis ir darbų prasmę. Apsistojau ties simpatiškos, gražių veido bruožų moters, pasipuošusios tautiniais rūbais nuotrauka. O virš nuotraukos glaustas apibūdinimas: "Aurelija Žalnierūnaitė – Ross, gyv. Venecueloje, yra viena iš veikliausių moterų Lietuvos Bendruomenėje: dirba su vietiniu jaunimu, ilgus metus vadovauja tautinių šokių ansamblui, priklauso LB centro valdybai. Studijuoja Valencijos universitete". Ši nuotrauka iš žurnalo "Moteris". Tai buvo 1973-iejį, sausio mėnuo. Toliau einu laiko pėdomis į priekį, skaitau gražius atsiliepimus apie Jūsų, gerbiamoji Aurelijanveiktus darbus, širdyje dėkodama, kad man juos patikėjote apibendrinti, sujungti straipsnių nuotrupas į visumą, prisiliesti prie praeities akimirkų.

Venecuela. Čia praleisti 33 gražiausi gyvenimo metai, daug laiko ir jėgų paaukota tautinių šokių grupėms, įvairių švenčių organizavimui bei valdybų veiklai. Čia liko prasmingi ir malonūs prisiminimai, kurių nepajėgs nusėsti jokios laiko dulkės, nes tiek daug išgyventa,

Atvykusi į Šiaurės Ameriką, šalia savo tiesioginių pareigų, Jūs vėl pasineriate į visuomeninę veiklą, negailėdama nei laiko, nei jėgų. Tokia jau esate: visur skubanti, visiems trokštanti padėti. Apsistojusi Floridoje, St. Peterburgo mieste, rūpinatės "Saulės" lituanistinės mokyklos reikalais. Nuo 1987 metų rugsėjo mėnesio pradėjote jai vadovauti. Šalia tiesioginės programos, pagal Švietimo Tarybos nurodymus įvedėte daug kitų pasirodymų, kaip Dariaus ir Girėno žygdarbio, bei Vasario 16-tosios paminėjimą, velykaičių marginimą, paruošimą pirmajai komunijai, mokslo metų pabaigos pikniką tėvams ir mokiniams... Argi įmanoma viską suminėti, iš straipsnių nuotrupų surinkti Jūsų rūpesčius, bemiegių naktų mintis, pasišventimo savo darbui prasmę. Su pagarba prisiliečiu prie praeities akimirkų, trokšdama tik vieno, – be patoso, be pompastikos aprašyti siekius idealistės, mažai kam te suprantamus.

Artėjant rugsėjui, Jūs visuomet pergyvendavote, ar mokyklėlė veiks, ar tėvai pavšęs šeštadienius lituanistiniam švietimui. Tačiau Jūsų darbštumo, sumanumo dėka mokinukų skaičius ne mažėjo, bet vis daugėjo. Netgi mokyklos materialiniai sunkumai Jūsų neapvylė. Dirbate iš pasiaukojimo, iš idėjos, o ne dėl simbolinio atlyginimo. Atsiverčiu paskutinį žurnalą. Skaitau apie "Saulės" lituanistinės mokyklos pasirodymą St. Peterburgo lietuvių klube, apie mokinių me-

ninę programą, apie Jūsų nuoširdžią padėką visiems, prisidėjusiems prie Nepriklausomybės šventės minėjimo. Ir staiga pačiame gale užtinku keistą sakinį: "Po šio renginio Aurelija L. Robertson atsistatydino iš vedėjos pareigų".

Tai netiesa! Kažkas užbėgo už akių, kažkas stengiasi kuo greičiau užglaistyti nemalonią situaciją. Jūs buvote priversta atsisakyti savo pareigų, nes kažkas panorėjo garbės, panorėjo posto. Užvėrėte duris be priekaištų, ramiai, kaip ir dera taurios sielos mokytojai. Kartais reikia išgerti ir taure kartelio, kad suprastum, kas yra šalia tavęs: draugai ar apsimetėliai.

Laikas išgydo viską. O Jūs toliau skubėsite. Skubėsite suburti vaikų tautinių šokių grupę, nedvejodama pavadinsite ją "Žiogeliu", bėgsite į choro repeticijas, dalsinsite savo meilę, džiaugsmus ir gerį kitiems, nes tokia jau esate – nenuorama idealistė.

Su gilia pagarba,
Stacy TOLPYGINIENĖ – LEE
1996 m. gegužės mėn. 13 d.

Redakcijos pastaba:

Jau kelintas mėnuo iš St. Peterburgo ateina gana prieštaringos žinios apie lituanistinės mokyklos veiklą ir vadovybės pasikeitimą. Šiandien "Skaitytojų laiškų" skyrelyje spausdindami vieną nuomonę, kviečiame pasiskirti ir kitos pozicijos šalininkus. Kaip sakydavo senovės romėnai: "Tebūnie išklausyta ir antroji pusė".

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000